

שילוט

מבוא

1. סעיף 246 לפקודת העיריות [נוסח חדש] קובע: "העירייה תפקח על הצגת מודעות, שלטים וטבלות במקומות-עסק או על גבי לוחות או במקומות אחרים, או תאסור הצגתם".
2. הצבת השילוט בעיר, אופן הצגתו והליך רישויו מוסדרים בחוק העזר לראשון לציון (שמירת הסדר והניקיון), התשמ"ט-1988, פרק י"ד: שלטים ומודעות (להלן - **חוק העזר**). תכלית החוק להבטיח חזות עיר נאה ואסתטית, ניקיון העיר, ושמירה על בטיחות העוברים והשבים.
- "שלט" מוגדר בחוק העזר כ"הודעה שנועדה לפרסם בית עסק או עיסוק או מצרך או שירות באמצעי כלשהו, העשויה מחומר כלשהו, המכילה את שמו, כתובתו, כינויו או מקצועו של אדם, או את שמו, כתובתו, כינויו או מהותו או מיבו של בית עסק או מוסד או מצרך או שירות או עיסוק, או של סמלו המסחרי של מוסד או מצרך או שירות המיוצר או המשוק בבית העסק וכיוצא באלה, או צידוף של כל אלה או חלקם";
3. אגף שילוט במינהל כספים (להלן - **אגף שילוט** או **אגף**) אחראי על הליך רישוי השילוט בעיר, לרבות חיוב בדמי אגרת שילוט. האגף אינו אחראי על הטיפול בשילוט חוצות בשטחים ציבוריים, שהועבר בשנת 2003 לאחריות החברה העירונית לתרבות, נופש וספורט (להלן - **החברה העירונית**)¹.
4. ועדת שילוט היא ועדה מקצועית שמינתה מועצת העיר ומופקדת על הטיפול בבקשות לשילוט.
5. באגף שילוט מועסקים שמונה עובדים:
 - מנהל האגף המשמש גם כמרכז ועדת שילוט.
 - מנהלת מחלקת שומה שילוט.
 - חמישה פקחי שילוט.
 - מזכירה.
- בכל תחילת שנה שולח האגף חיובי אגרות לבתי עסקים הנכללים במאגר השלטים של האגף. חיוב האגרות נושא ריבית והצמדה.
6. על-פי סקר שילוט שנערך בשנת 2012, ישנם בעיר 8,596 שלטים המחויבים באגרת שילוט (לא כולל שלטי חוצות בשטחים ציבוריים). חוק העזר קובע תעריף לכל סוג שלט, המתעדכן מעת לעת:

¹ לגבי שילוט חוצות בשטחים ציבוריים - ראו דוח ביקורת בנושא "פרסום חוצות" המובא בדוח מבקרת העירייה הנוכחי (לשנת 2013).

תעריף שנתי למ"ר, בש"ח, נכון לאפריל 2013 *	מספר שלטים	סוג שלט
258.30	8,480	שילוט הצמוד לבית העסק
727.91	78	פרסום חוצות בשטחים פרטיים
1,174.06	38	פרסום באמצעות מסכי טלוויזיה
	8,596	סה"כ

* מועד החיוב.

7. בשנת 2011 עמדו הכנסות העירייה מאגרות שילוט על 9,250,283 ש"ח (89% גבייה). בשנת 2012 עמדו הכנסות העירייה מסעיף זה על 8,752,529 ש"ח (84% גבייה).

עבודת הביקורת

- מטרת הביקורת הייתה לבדוק את יעילות פעולות אגף שילוט לאיתור שלטים חדשים ושלטים שהוצבו ללא רישיון, לרבות באמצעות ממשקי עבודה מול יחידות אחרות בעירייה, במידה שקיימים.
עבודת הביקורת נערכה בעיצומה של תקופת בחירות לרשויות המקומיות. נושא שלטי תעמולת בחירות נבחן מול החברה העירונית לביטחון וסדר ציבורי (להלן - **החברה לביטחון**) האחראית על הפיקוח העירוני.
- נושא זה נבדק בעבר ופורסם, בין היתר, בדוחות הביקורת הבאים:
 - דוח ביקורת מספר 27 משנת 2006 כולל ביקורת בנושא "שלטים ומודעות" (להלן - **דוח מבקר העירייה מספר 27**).
 - דוח ביקורת מספר 31 (לשנת 2010) כולל ביקורת בנושא "ביקורת השילוט" (להלן - **דוח מבקר העירייה מספר 31**).

לנושאים שנכללו בביקורות הקודמות ונבדקו גם במסגרת הביקורת הנוכחית ניתנה התייחסות בגוף הדוח.

עבודת הביקורת כללה מדגם קטן בלבד של שלטים לאור העובדה כי הנושא נבדק בדוחות ביקורת קודמים.
- הביקורת כללה, בין היתר, את הפעולות הבאות:
 - א. שיחות שנערכו עם מנהל אגף שילוט, מנהלת מחלקת שומה שילוט, מנהלת אגף רישוי ופיקוח על הבנייה במינהל הנדסה, חשב אגרות במינהל הנדסה, מבקר רישוי במינהל הנדסה, הממונה על היטלי השבחה, סגנית היועצת המשפטית של העירייה המשמשת כיועצת המשפטית של ועדת שילוט ועוד.
 - ב. בדיקת מסמכים וקבצים רלוונטיים, בין היתר:
 - גיליון אלקטרוני המכיל את המידע ממערכת האוטומציה שהעבירה לביקורת הממונה על הבקרה במחלקת מחשוב ובקרה במינהל כספים ביוני 2013 (להלן - **קובץ שלטים**).

קובץ שלטים כולל נתונים על אודות 55,739 שלטים שהותקנו בשנים 1991-2013,² מתוכם 8,454 שלטים פעילים. להלן חלק מהשדות שנכללים בקובץ: מספר משלם, סוג שלט, אורך שלט, רוחב שלט, תאריך התקנה, הפסקת פעילות, שם מציג השלט, כתובת השלט, תוכן השלט, שם משלם וכתובת משלם.

ג. בדיקת מדגם של שלטים ברחבי העיר.

4. הליך איסוף הממצאים נערך בחודשים מאי-יולי 2013.

5. טיוטות הממצאים הועברו להתייחסות המבוקרים.

ממצאים

1. נוהל עבודה

1.1 נוהל עבודה עירוני "ועדת שילוט - הצבת מודעות ושלטים בתחום העירייה" (מספר 0303-31) (להלן - נוהל) פורסם בפברואר 1998. מטרת הנוהל: "לקבוע תנאים ושיטה לרישוי של שלט ולמתן זיכיון להצבת שלטים ומודעות. לקבוע את אופן העבודה של ועדת שילוט ומזכירותה."

הביקורת העלתה כי מאז פרסום הנוהל, הוא לא עודכן, אף על פי שבמרוצת השנים חלו שינויים שלא באו לידי ביטוי בנוהל. כך למשל, הטיפול בשילוט חוצות בשטחים ציבוריים הועבר מאגף שילוט לאחריות החברה העירונית; הטיפול בפרסום חוצות בגשרים להולכי רגל הועבר מאחריותה של החברה הכלכלית לראשון לציון בע"מ לאחריותה של החברה העירונית; הגופים "רשות אזורי מב"ת" ו"אגף פיקוח וביטחון עירוני" המוגדרים בנוהל כמאשרים נושאי פרסום חוצות ומסרים עירוניים ושילוט ופרסום חוצות באתרי בנייה, בהתאמה, בוטלו. כמו כן, נמצא כי הנוהל מפנה לסעיפים לא נכונים בחוק העזר, לדוגמה: בנוגע ל"שלטים שהצבתם אינה דורשת דיון הוועדה", הנוהל מפנה את הקורא לסעיף 89 בחוק העזר, זאת בעוד שסעיף 89 בחוק העזר עוסק ב"שלט גג".

עוד נמצא כי הנוהל אינו מתייחס לנושאים שונים, כגון אופן הטיפול בשלטים נתמכי קונסטרוקציה החייבים בהיתרי בנייה ובממשק הרצוי בין אגף שילוט למינהל הנדסה.

1.2 בדוח מבקר העירייה מספר 27 כתב המבקר דאז כי לא נמצאו באגף שילוט תבחינים לקביעת סוגי השלטים החייבים בהיתרי בנייה, ולכן המליץ "לקבוע כללים ואחראים לבדיקת בטיחות ויציבות השלטים המוצבים ברחבי העיר, חזותם האסטטית ואי הפרעתם לתפקוד הסביבה." מנהלת אגף רישוי, פיקוח ושילוט עסקים דאז, כתבה בתגובתה: "יוכן נוהל עם הפיקוח על הבנייה."

בדוח מבקר העירייה מספר 31 חזר המבקר דאז על המלצתו הנ"ל, ואף הוסיף כי יש לכלול בנוהל: "...חלוקת התפקידים, האחריות והסמכויות, הבקורות, הדיווחים,

² לגבי 6,262 שלטים אין פרטים על מועד ההתקנה.

קביעת סדרי עדיפויות לטיפול ופירוט אמצעי האכיפה... לתאם בנוהל גם הסדרים לפעילות זכייני השילוט, לרבות במסגרת תפקוד החברה לתנו"ס [החברה העירונית]..."

נמצא כי ההמלצות הנ"ל טרם יושמו.

לביקורת הוצגה הצעה לעדכון הנוהל מספטמבר 2012 הכוללת רק חלק מההמלצות הנ"ל. נכון למועד איסוף ממצאי הביקורת ההצעה לנוהל טרם אושרה.

2. רישיון לשלט

2.1 סעיף 83 לחוק העזר קובע:

"[א] לא יפרסם אדם שלט... אלא לפי רישיון לשלט שניתן כדין מאת ראש העירייה

ובהתאם לתנאי הרישיון ולאחר שעולמו האגרות שנקבעו...

(ב) המבקש לפרסם שלט יגיש בקשה על כך בכתב... הבקשה תכלול את הפרטים...

(ד) ראש העירייה יביא את הבקשה למתן רישיון לשלט לדיון לפני הוועדה המקצועית,

למעט בקשות אלה:

(1) בקשה לרישיון שלט הטעון היתר בניה לפי חוק התכנון והבניה;

(2) בקשה לרישיון לשלט שהתרשים שצורף לה הוכן בידי אדריכל של בנין שנבנה

לפי היתר בניה כדין, פרסומו של השלט תהא [כך במקור] באותו בנין ומיקום

השלט אושר בהיתר הבניה;

(3) בקשה לחידוש רישיון לשלט, ובלבד שלא חל שינוי בשלט מיום מתן הרישיון;

(4) בקשה לרישיון לשלט שהוועדה המקצועית החליטה כי אין צורך שהיא תדון

בבקשה."

סעיף 7 לנוהל קובע: "ועדת שילוט תפעל בכל הנוגע לדרך הצבת השלטים והסרתם,

בכפוף להוראות חוק העזר... שלטים שהצבתם אינה דורשת דיון בוועדה... יועברו

למזכירות הוועדה לרישום ולמעקב."

2.2 גורם המעוניין להציב שלט בשטח המוניציפאלי של העיר (שטחים ציבוריים

ופרטיים) נדרש להגיש לוועדת שילוט בקשה לרישיון להצבת שלט. מעיון בטופס

"בקשה להיתר להצבת שלט" עולה כי לבקשה יש לצרף, בין היתר, תרשים הדמיה

של השלט המוצע, הסכמות בעל הנכס, הצהרת מהנדס מותכנן שלד/קונסטרוקציה של

השלט, תכנית קונסטרוקציה של השלט, הצהרת המהנדס האחראי על ביצוע שלד

השלט ואישור בודק חשמלאי מוסמך (לשלט מואר בלבד).

מהסברי מנהל אגף שילוט עולה כי בפועל הוועדה אינה נדרשת לאשר הצבה של כל

סוגי השלטים. כך למשל, שלטים הצמודים לבית עסק אינם נדרשים לאישור

הוועדה, אלא רק שלטים גדולים הנסמכים על קונסטרוקציה, מסכים אלקטרוניים

וכדומה.

כאמור, חוק העזר והנוהל קובעים כי ניתן לאשר רישיון לשלט אף אם לא נדון

בוועדת שילוט. עם זאת, הביקורת לא איתרה הנחיות ו/או תבחינים לאותם מקרים

שקבעה הוועדה שאינם נדרשים לאישורה ואשר אינם מוזכרים בחוק העזר ו/או

בנוהל העירוני.

לדעת הביקורת, מאחר שדרישה לאישור כל שלט באשר-הוא על ידי הוועדה עלולה ליצור צוואר בקבוק בהליך מתן האישורים, על מנת שלא לעכב ולסרב את התהליך, יש ליצור תבחינים ברורים לשלטים הפטורים מאישור הוועדה ולעגנם בנוהל העבודה ואו בחוק העזר.

2.3 מנהל האגף מסר לביקורת כי המידע על אודות שלטים המחויבים באגרת שילוט נמצא במערכת האוטומציה. לדבריו, המערכת כוללת גם שלטים שלא הוגשו בגינם בקשות לרישיון.

הביקורת מציינת כי ממאגר המידע הנ"ל לא ניתן ללמוד אילו שלטים קיבלו רישיון שלט ואילו לא. כמו כן, ברשות מנהל האגף אין רשימה מרוכזת של כל השלטים שהותקנו ללא רישיון. לדבריו, הוא מעביר ליחידת הפיקוח על הבנייה במינהל הנדסה דואר אלקטרוני עם מידע נקודתי שיש לו על שלט לא חוקי, ומכאן עובר הטיפול בשלט לאחריותה. הוא אינו מעודכן בסטאטוס הטיפול ואינו פונה שוב לקבלת עדכון.

מנגד, מנהל יחידת הפיקוח על הבנייה מסר לביקורת: "יחידת הפיקוח על הבנייה לא מקבלת מידע מאגף השילוט על שלטים לא חוקיים."

תגובת מנהל אגף שילוט:

"שלטים שאינם חוקיים ושאינן לאגף השילוט אפשרות להסירם מועברים לפיקוח על הבנייה."

2.4 הנוהל קובע כי הצבת שלט תותר רק לאחר קבלת "היתר מפורט חתום בידי יו"ד הוועדה".

הביקורת העלתה כי למבקשים נשלחת החלטת הוועדה החתומה בידי מנהל האגף בכובעו כמזכיר הוועדה. לעתים, מותנה האישור בעמידה בדרישות נוספות, כגון הוצאת היתר בנייה. למעט מסמך זה, לא מופק היתר רשמי החתום בידי יו"ד הוועדה.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"מכיוון שהוצאת ההיתר הועברה לטיפול מינהל ההנדסה עפ"י החלטת מהנדס העיר, היתר הבנייה לשלט נחתם ע"י הגורמים המאשרים במינהל הנדסה."

3. הוראות חוק העזר

3.1 הגדרת מטר רבוע לצורך חישוב גודלו של שלט

חוק העזר מגדיר מטר רבוע: "לגבי המטר הרבוע הראשון - מטר רבוע או חלק ממנו; כל מטר רבוע נוסף - מטר רבוע או חלק ממנו השווה או העולה על 0.5 מטר רבוע";

המשמעות היא שלפי חוק העזר יש לחייב באגרת שילוט כל שלט:

- שלט קטן מ-1 מ"ר - יש לחייב לפי 1 מ"ר (עיגול כלפי מעלה).
- שלט גדול מ-1 מ"ר - יש לעגל את המטרים שנוספו למטר הראשון כלפי מעלה, אם שווה או גדול מ-0.5 מ"ר, ולעגל כלפי מטה, אם קטן מ-0.5 מ"ר (לדוגמה, שלט בגודל 2.4 מ"ר יחויב לפי 2 מ"ר; שלט בגודל 2.6 מ"ר יחויב לפי 3 מ"ר).

לדברי מנהל אגף שילוט, הוא אינו מחייב שלטים הקטנים מ-0.5 מ"ר. זאת, בניגוד, לכאורה, להוראות חוק העזר. הביקורת מציינת כי לא ניתן לדעת בכמה שלטים מדובר ולאמוד את המשמעות הכספית של הדבר, מאחר ששלטים אלה אינם מוזנים כלל למערכת הממוחשבת של האגף.

3.2 שלט מתחלף

חוק העזר מגדיר שלט מתחלף: "שלט שתוכנו מתחלף אחת לפרק זמן, באמצעים מכניים, חשמליים או אחרים, למעט שלט אלקטרוני"; סעיף 3 לתוספת החמישית לחוק העזר, המפרטת את תעריפי אגרות רישיון לשלט, מגדיר תעריף זהה ל"שלט חוצות אלקטרוני או שלט מתחלף המפורסמים במקום פרטי או ציבורי". המשמעות היא שתעריף שלט מתחלף הוא כתעריף שלט אלקטרוני. הביקורת העלתה כי אגף שילוט מחייב שלט מתחלף לפי תעריף של שלט צמוד לבית עסק, כאשר מדובר בפרסומים של בית העסק ו/או לפי תעריף שלט חוצות המתפרסם במקום פרטי, כאשר מדובר בפרסומות של עסקים אחרים. הביקורת מציינת כי יש פערים גדולים בתעריפי השלטים כדלהלן:

סוג השלט	תעריף בש"ח למ"ר *
שלט צמוד לבית עסק	258.30
שלט חוצות בשטחים פרטיים	727.91
מסך אלקטרוני	1,174.08

* נכון לשנת 2013.

יתרה מזאת, אגף שילוט מחייב שלט מתחלף לפי גודלו, מבלי להתחשב במספר התכנים המתחלפים המוצגים באותה עת.

הביקורת מציינת כי מאחר שלשלטים אלה אין סיווג ייחודי במאגר המידע הממוחשב, לא ניתן לדעת כמה שלטים מסוג זה יש בעיר ומהי המשמעות הכספית עקב חיוב מופחת, לכאורה.

3.3 חידוש רישיון שלט

סעיף 85 לחוק העזר עוסק בתוקף רישיון לשלט וחידושו:

"(א) תוקפו של רישיון לשלט הוא עד 31 בדצמבר בשנה שבה ניתן...

(ד) בקשה לחידוש רישיון לשלט תוגש בכתב לראש העירייה לפחות 30 ימים לפני תום תוקפו בצירוף הצהרה של מגיש הבקשה, בנוסח המפורט בתוספת השמינית לחוק עזר זה, ולפיה לא בוצע כל שינוי שהוא בשלט, לרבות במידותיו, בתוכנו, באופן הצבתו ובשאר פרטי השלט...

(ה) הוגשה בקשה לחידוש רישיון... ושולמה אגרת שלט מראש בנין תקופת חידוש

הרישיון, יראו את מגיש הבקשה כמחויק ברישיון שלט תקף..."

לדברי מנהל אגף שילוט, בפועל לא מוגשת בקשה בכתב לחידוש רישיון לשלט. עצם החיוב ותשלום אגרת השילוט של השלטים הכלולים במערכת האוטומציה, כמוהם כחידוש הרישיון.

לדעת הביקורת, משמעות הגשת בקשה בכתב לחידוש הרישיון היא הצהרה של מציב השלט כי לא בוצע שינוי בשלט, לרבות במידותיו, באופן הצבתו, בתוכנו ובשאר פרטיו.

3.4 סוגי שלטים שאינם מחויבים באגרת שילוט

סעיף 84 לחוק העזר קובע:

”א) בעבור מתן רישיון לשלם או חידושו ישלם המבקש לעירייה אגרת רישיון שנתית לשלם...”

ד) מוסד מתנדב לשירות הציבור... יהיה פטור מאגרת רישיון לשלם...

ה) ראש העירייה רשאי לפטור תאגיד עירוני או מוסד מתנדב לשירות הציבור מאגרת רישיון לשלם, במלואה או בחלקה, אם הצבת השלט המבוקש היא תמורה בגין תרומה שניתנה לאותו תאגיד או מוסד...”

סעיף 98 לחוק העזר מונה את סוגי השלטים הפטורים מרישיון לשילוט, לרבות מאגרת שילוט: דגל של מדינה או ארגון בעל אופי ציבורי או דתי, שילוט המוצג מטעם העירייה, הממשלה ו/או בתי משפט, שילוט שחובה להציגו על-פי כל דין, שלט במידות מסוימות המורה על כך שבית עסק עבר ממקום אחד למשנהו ולתקופה שאינה עולה על 90 ימים, שילוט המוצג על רכב מסחרי אשר אינו מספק מוצר או שירות ליעד המצוי בתחום העירייה, שלט המוצג על דלת כניסה לדירה וכדומה.

הנהלה קובע בנוגע לקבלת פטור מתשלום אגרות:

”ועדת השילום, מכוח הסמכה של ראש העירייה, רשאית לפטור מתשלום אגרות למודעות ושלטים המוצבים על ידי או מטעם תאגיד עירוני, ובלבד שתוכן המודעה או השלט נושאים אופי ציבורי.

פטור כללי מתשלום אגרות יינתן גם ל-:

מודעות ושלטים המוצבים על ידי העירייה, הממשלה ובתי המשפט.

מודעות המתפרסמות בהיתר לפי פקודת העיתונות.

שלט המוצג על דלת כניסה לדירה.”

הביקורת איתרה, נוסף לשלטים הפטורים מתשלום אגרה כאמור לעיל, סוגי שלטים שאגף שילוט אינו מחייב באגרה:

- שלטים של חברות בנייה המוצבים על מנופים.

- שלטי פרסומת על כלי רכב ציבוריים.

היועצת המשפטית של ועדת שילוט כתבה לביקורת: ”אני מסכימה אתך שיהיה זה נכון לחייבם [מנופים וכלי הרכב הנ”ל] באגרות השילוט אם כי ישום החיוב מסובך מבחינה אופרטיבית.”

- שלטים המודבקים או מוצבים מאחורי חלונות ראוה של בתי עסק - נמצאו בתי עסק רבים שנוסף להתקנה ו/או במקום שלט פרסום לעסק, מדביקים או מציבים מאחורי חלונות הראווה מדבקות/שלטים המפרסמים את בית העסק, זאת, מבלי שנדרשו לשלם בגינם אגרת שילוט. גם שלטים שמטרתם לפרסם מידע בנוגע לחנות המוצבים מאחורי חלון הראווה (בשטח החנות) אינם

מחויבים. לדברי מנהל אגף שילוט, ההחלטה שלא לחייב שילוט זה באגרה נובעת ממדיניות ראש העירייה.

הביקורת מציינת כי ב-22.11.12 פסק בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו³ כי מדבקות בחלון ראווה הן בגדר שילוט. המחלוקת בין הצדדים הייתה בשאלה האם מדובר בשילוט לפי הגדרת חוק העזר ולפיכך מחויבים בעלי העסק ברישיון מאת ראש העירייה ותשלום אגרה, או שמא מדובר בחלק מעיצוב חלון הראווה. בית המשפט קבע: "גביית אגרה בגין כל אלמנט קישוטי עיצובי אינה סבירה, אינה מידתית, ואינה מגשימה את תכלית החוק. מקרה זה הוא מקרה קלאסי שבו כל 'חלון' ו'חלון' מכיל שלט לכל דבר ועניין. ניכר כי אלמנט הפרסום במקרה דנן גובר על האלמנט הקישוטי-העיצובי. בענייננו, כל ה'מדבקה' היא שלט פרסום אטום, אשר לא מאפשר לראות בעדו את חלל החנות."

נמצא כי גם שלטים של בתי עסק שונים, המודבקים על חלונות ראווה של עסקים אחרים, אינם מחויבים באגרת שילוט.

- שמות בניינים - היועצת המשפטית של ועדת שילוט מסרה לביקורת: "שמות המוטבעים על גבי בניינים אינם מחויבים באגרת רישוי [אגרת שילוט]."
- הביקורת מצאה כי גם שלטים המוצבים על גג בניין, הנושאים את שם הבניין ונסמכים על קונסטרוקציה, וכן שמות בניינים שאותיות השם מודבקות לקירות הבניין (ולא מוטבעות) אינם מחויבים באגרת שילוט. הביקורת מעירה שלרוב שמות הבניינים זהים לשם הקבלן שהקים את הבניין, דבר המהווה לדעתה פרסום לכל דבר. לעומת זאת, נמצא ששמות בניינים שבהם מתנהלים משרדי הקבלן כן מחויבים באגרת שילוט.
- שלטי "למכירה"/"להשכרה" התלויים על מרפסות בנייני מגורים. זאת, לרבות מקרים בהם השלט נושא לוגו ומספר טלפון של משרד תיווך.
- בובות פרסום המזוהות עם עסק - היועצת המשפטית של ועדת שילוט מסרה לביקורת: "אם הבובה אינה נושאת כיתוב מסוים המפרסם בית עסק - לא יחויב באגרה."
- דוגמאות לבובות פרסום שאינן מחויבות באגרה:
 - בובות המוצבות על גגות דוכני מפעל הפיס - בובות אלה מזוהות עם מפעל הפיס ומהוות למעשה סמל מסחרי של העסק.
 - בובה המפרסמת פארק שעשועים מקומי - על הבובה מצוין שם העסק.
- שלטי פרסום במגרשי כדורגל - ועדת שילוט החליטה ב-17.8.09 "להשאיר את הפרסום במגרשי כדורגל ללא תשלום אגרה". היועצת המשפטית של ועדת שילוט מסרה לביקורת כי "הפטור מאגרה שניתן לשלטים במתקני ספורט חל גם על שלטים המוצבים בצד... [החיצוני] של גדרות המיתקן".

³ עפ"א 31039-06-12 מדינת ישראל השירות המשפטי של עיריית תל אביב-יפו נ' אור פעמית חנויות בע"מ.

- שלטי פרסום של ה"טוטו" - נמצא כי עסקים ששלטיהם מפרסמים את ה"טוטו" אינם מחויבים באגרת שילוט, לרבות במקרים בהם שם העסק רשום אף הוא על השלט.
- מנהל האגף מסר לביקורת: "לא מחייבים בעלי עסקים על שילוט של טוטו אלא במרוכז את מועצת ההימורים."
- הביקורת מציינת כי קובץ שלטים אינו כולל משלם העונה לשם "מועצת ההימורים". מנגד, בקובץ נכללים 25 עסקים אחרים המחויבים באגרת שילוט בגין תליית שלטים הנושאים את פרסום ה"טוטו".

4. החלטות ועדת שילוט

- 4.1 תפקידי מזכירות ועדת שילוט לפי הנוהל:
"תיאום, ריכוז והכנת הבקשות לצורך הבאתן בפני הוועדה. מסירת תשובות ומתן היתרים בהתאם להחלטות הוועדה. רישום ותיעוד באמצעות יומן מעקב. מעקב אחר ביצוע החלטות ועדת השילוט ודיווח אודות תוצאות המעקב לוועדה."
- 4.2 בשנים 2010-2012 הוגשו לוועדת שילוט 83 בקשות להצבת שלטים⁴, מתוכן 44 בקשות אושרו (53%). לפי הסברי מנהל האגף, כל הבקשות שהוגשו הועברו לוועדת שילוט.
- 4.3 שליחת החלטות ועדת שילוט
 מנהל אגף שילוט, בכובעו כמרכז הוועדה, שולח את החלטות הוועדה למבקשים. מעיון במכתבי ההחלטה שנשלחו למגישי הבקשות בשנים 2010-2012 עולה כי 33% מהתשובות נשלחו עד 40 ימים לאחר התכנסות הוועדה.
- להלן בקשות העוסקות באי-דרישת היתרי בנייה:
- בקשה מספר 1120 מ-13.12.11 להצבת מסכים אלקטרוניים על חמישה דוכני מפעל הפיס:
 מנהל האגף השיב למבקש ב-20.3.12 שהוועדה החליטה לאשר את הבקשה ושי"ההתקנה תבוצע בפיקוח קונסטרוקטור וחשמלאי מוסמך". במכתב לא נאמר כי נדרש היתר בנייה, זאת, אף על פי שהמסכים נסמכים על קונסטרוקציה. לדברי מנהל האגף, המבקש יודע שהוא נדרש להיתרי בנייה, והוא אף ציין זאת במכתב אחר ששלח למבקש ב-10.6.12, בנוגע לבקשה אחרת של המבקש.
 - בדיקת הביקורת העלתה כי המסכים האלקטרוניים (לרבות זה שנכלל במכתב האמור) הותקנו מבלי שהוגשו בקשות להיתרי בנייה.
 - בקשה מספר 1225 מ-9.9.12 להצבת שלטי פרסום על גדר חניון התחנה המרכזית (ארבעה שלטים של 36 מ"ר ושלושה שלטים של 24 מ"ר):
 מנהל האגף השיב למבקש ב-5.11.12 שהבקשה אושרה וכי יש לפנות לאדריכלית רישוי לתיאום מראה הגדר. במכתב לא נרשם כי אישור הוועדה מותנה בקבלת

⁴ לרבות בקשות בנושא מדיניות הוועדה בנוגע להצבת שלטים במגרשי כדורגל ובקשות של חברי ועדה לדון בשילוט קיים לגבי לא הוגשה בקשה.

היתר בנייה. לדברי מנהל האגף, ככל הנראה מדובר בטעות וכי היה עליו להתנות את האישור בהיתר בנייה.

■ בקשה מספר 1038 מ-14.11.10 להצבת חמישה שלטים למסרים עירוניים בגודל 12/6 מ"ר:

מנהל האגף השיב למבקש (העירייה) ב-16.11.10 שהבקשה אושרה. במכתב לא נרשם כי אישור הוועדה מותנה בקבלת היתר בנייה.

לדברי מנהל האגף, לא היה צורך להתנות את האישור מאחר שמדובר בבקשה עירונית, ולכן מובן מאליו שיוצאו היתרים כנדרש.

הביקורת מציינת כי בקשה אחרת, שהוגשה על ידי העירייה ונדונה בוועדת שילוט ב-1.4.12 (הצבת מסכים אלקטרוניים למסרים עירוניים), נענתה בידי מנהל האגף כי היא מאושרת בכפוף לקבלת היתר בנייה כדין ממנהל הנדסה.

4.4 מעקב אחר ביצוע החלטות ועדת שילוט

הביקורת העלתה כי מנהל אגף שילוט אינו מנהל יומן מעקב אחר החלטות הוועדה. לדבריו, אחת לתקופה הוא עובר על הפרוטוקולים של הוועדה ומסמן אלו החלטות בוצעו.

הביקורת איתרה מספר מקרים המעידים על כך שלא מבוצע מעקב ופיקוח אחר יישום הנחיות ועדת שילוט:

■ ב-16.5.10 הוגשה לוועדה בקשה מספר 1027 להצבת שלט המפרסם את העסק הפועל במקום.

הוועדה החליטה להוריד את הבקשה מסדר היום מאחר שהשלט הוצב טרם החלטת הוועדה ובניגוד למדיניותה שלא לדון בשלטים שהוצבו לפני קבלת אישורה. המבקש נדרש להסיר את השלט ולהגיש בקשה חדשה בצירוף היתר בנייה.

בבדיקה שערכה הביקורת ב-23.5.13, כשלוש שנים לאחר החלטת הוועדה, נמצא כי השלט לא הוסר. כמו כן, נראה כי אגף שילוט מודע לקיומו של השלט, לאור העובדה שהוא מחייב את המבקש בגין אגרת שילוט. עוד נמצא כי במקום קיים שלט נוסף של המבקש ששטחו 40 מ"ר, שאותו לא חייב אגף שילוט באגרה. בעקבות הביקורת הופק חיוב גם לשלט הנוסף בסך 10,332 ש"ח.

■ ב-13.12.11 הוגשה לוועדה בקשה מספר 1120 להצבת מסכים אלקטרוניים על גגות חמישה דוכני מפעל הפיס. הבקשה אושרה בכפוף לקבלת היתר בנייה ממנהל הנדסה. ב-10.6.12 כתב מנהל האגף למבקש: "בבדיקה שנערכה בשטח נמצא כי המסכים הוצבו ללא היתר בנייה כנדרש. אי לכך הנכם נדרשים להוציא היתרי בנייה כנדרש עבור כל מסך שהוצב. במידה ולא יוצאו היתרים כנדרש נאלץ לדרוש להסיר את המסכים."

בבדיקה שערכה הביקורת ב-23.5.13, כשנה לאחר מכתבו של מנהל האגף, נמצא כי המסכים לא הוסרו, לא ננקטו כנגד המבקש סנקציות והוא אף לא חויב באגרת שילוט, וכך, לכאורה, יצא נשכר מאי-ציות לחוק. הביקורת מציינת שעד תום הביקורת לא הגיש מפעל הפיס בקשה לקבלת היתר בנייה.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"יש בקשה עומדת במינהל הנדסה. כמו כן מחויבים באגרת שלטים".

עקב תשובתו הנ"ל של מנהל אגף שילוט, פנתה הביקורת למבקר רישוי במינהל הנדסה והלה מסר: "למינהל הנדסה לא הוגשו בקשות להיתרי בנייה בכתובות הנ"ל".

כמו כן, הביקורת מדגישה כי אגף שילוט החל לחייב באגרת שילוט בגין המסכים הנ"ל רק לאחר שקיבל את ממצאי הביקורת.

- ב-1.4.12 הגישה סמנכ"לית העירייה דאז לוועדה בקשה מספר 1213 להצבת חמישה מסכים אלקטרוניים למסרים עירוניים במוקדים שונים בעיר. הבקשה אושרה בכפוף לקבלת היתר בנייה ממינהל הנדסה. הביקורת איתרה לפחות שני מסכים אלקטרוניים שכבר הוצבו והופעלו אף על פי שלא הוגשה בקשה לקבלת היתר בנייה. לדעת הביקורת, על העירייה להוות דוגמה אישית לתושבי העיר ולפעול על-פי הוראות החוק.

4.5 בדיקת שלטים שאושרו בוועדת שילוט

הביקורת בדקה באופן מדגמי 28 בקשות שהוועדה אישרה, מתוכן 25 בקשות שאושרו בכפוף לקבלת היתר בנייה. בסה"כ בדקה הביקורת 42 שלטים שאושרו על ידי הוועדה.

נמצא כי מתוך 39 שלטים שאושרו בכפוף לקבלת היתר בנייה, 13 שלטים (33%) הוקמו ללא היתר בנייה, ואף לא הוגשו בקשות להוצאת היתר זה (ראו סעיף 7.3):

תאריך אישור בוועדה	מספר בקשה	מהות הבקשה	הערות
16.01.10	1104	הצבת עמוד פרסום בגובה עשרים מטרים	
16.05.10	1028	הצבת מסך אלקטרוני	היה קיים במועד הגשת הבקשה לוועדת שילוט
02.08.11	1110	הצבת שילוט באתר בנייה	
09.08.10	1032	הצבת עמוד פרסום	
09.08.10	1031	הצבת עמוד פרסום	
31.10.10	1044	הצבת עמוד פרסום	
31.10.10	1036	הצבת פרסום על בניין	
14.11.10	1043	הצבת חמישה שלטים על גדר אתר בנייה	
13.12.11	1120	הצבת מסכים אלקטרוניים על דוכני מפעל הפיס	עשרה מסכים הפזורים בחמישה מוקדים שונים בעיר

א. נמצא כי חלק מהשלטים הנ"ל אינם מחויבים באגרת שילוט. המשמעות היא שעובדי אגף שילוט לא ידעו, לכאורה, על קיומם של השלטים:

- בקשה מספר 1104 מ-16.1.10 - בעקבות הביקורת הוצא לבית העסק חיוב בסך 4,220 ש"ח.

- בקשה מספר 1043 מ-14.11.10 - ועדת שילוט אישרה הצבתם של חמישה שלטים על גדר אתר בנייה. נמצא כי האגף מחייב רק בגין ארבעה שלטים. לדברי מנהל האגף, השלט החמישי שייך לחברה אחרת. בעקבות הביקורת הוצא לבית העסק חיוב בסך 3,100 ש"ח.
 - בקשה מספר 1120 מ-13.12.11 - בעקבות הביקורת חייב האגף שלושה דוכנים של מפעל הפיס בסכום של 11,740 ש"ח. נמצא כי אחד הדוכנים הנ"ל חויב בגין מסך אלקטרוני אחד במקום שניים ושני דוכנים נוספים טרם חויבו. יתרה לחיוב - 11,740 ש"ח, סה"כ 23,480 ש"ח.
- בסיכומו של דבר, אובדן ההכנסות לעירייה מהממצאים הנ"ל עומד על 30,800 ש"ח לשנה.
- ב. ב-2.8.11 אושרה בוועדת שילוט בקשה מספר 1108 להצבת שלט על גג בניין בשד' הרצל. בבדיקת הביקורת נמצאה קונסטרוקציה לשלט על גג הבניין. לדברי מנהל אגף שילוט, מדובר בקונסטרוקציה ישנה שאינה שייכת למבקש. לדעת הביקורת, היות שהקונסטרוקציה הוקמה ללא היתר בנייה, הרי שיש להסירה לאלתר.

5. בדיקת שלטים ברחבי העיר

- הביקורת בחנה באופן אקראי 35 שלטים: האם קיים אישור של ועדת שילוט, חיוב באגרות שילוט ומתן היתר בנייה, במידה שהשלט נסמך על קונסטרוקציה. להלן ממצאי הביקורת:
- 13 שלטים (37%) לא חויבו באגרות שילוט ושלט אחד חויב באופן שגוי (ראו הערה 11 ללוח). כמו כן, אין לאף אחד משלטים אלו היתר בנייה, אף על פי שהם מותקנים על קונסטרוקציה:

הערות	אישור ועדת שילוט	מהות השלט
(1) *	-	שלט תלוי על מרפסת המפרסם בית עסק
(2)	-	שלט על גג בניין עם שם הבניין
(3) *	-	שני שלטי פרסום בגודל 12 מ"ר ו-6 מ"ר (בילבורדים) בתחנת דלק
(4) *	05.03.08	מסך אלקטרוני
(5) *	-	עמוד פרסום של מוסך מרכז שירות
(6) *	-	שלט על גג בניין
(7)	-	שלט פרסום של בעל עסק לאינסטלציה
(8) *	-	שלט על גג של משרד מכירות לפרויקט מגורים
(9)	-	שלט גדול "להשכרה"
(10) *	-	פרסום של חברת מטבחים על גדר אתר בנייה
(11)	-	שלט של פנצ'רייה בתחנת דלק
(12)	13.12.11	בובה המפרסמת פארק שעשועים מקומי
	13.12.11	שלט "ברוכים הבאים" לפארק שעשועים מקומי
(13)	-	שלט על גג בית אבות

* סה"כ אובדן הכנסות לעירייה מכל הסעיפים המסומנים בכוכבית - 30,449 ש"ח לשנה.

הערות ללוח:

- (1) בעקבות הביקורת הוצא לבעל העסק חיוב בסך 517 ש"ח.
- (2) לדברי מנהל האגף, הוא אינו מחייב בגין שמות המוטבעים על בניינים. הביקורת מציינת כי במקרה דנן מדובר בשלט הנושא את שם הבניין ונסמך על קונסטרוקציה בג הבניין.
- (3) בעקבות הביקורת הוצא חיוב לשני שלטי הפרסום בסך כולל של 4,649 ש"ח. הביקורת מציינת כי אחד השלטים נושא פרסום משני צדדיו, בעוד שהוא חויב על פרסום בצד אחד בלבד, דהיינו, יש לחייב את בעל העסק בסכום נוסף בסך 3,100 ש"ח.
- (4) לדברי מנהלת מחלקת שומה שילוט, הוחלפו בשנת 2013 הבעלים של המסך האלקטרוני. מאחר שלעובדי אגף שילוט אין הרשאה לפתוח מספר משלם חדש במערכת הממוחשבת, הם הגישו בקשה לפתיחת מספר משלם חדש, אך עד כה הבקשה טרם נענתה. על כן, לא ניתן לחייב את הבעלים החדשים. הביקורת מציינת כי מדובר בסכום של כ-16,500 ש"ח לשנה.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"יצא שובר תשלום לשנים 2012-2013."

- הביקורת מדגישה כי בעקבות הממצאים יצא חיוב בסך 36,833 ש"ח בגין השנים 2012-2013.
- (5) לדברי מנהלת מחלקת שומה שילוט, מדובר בשלט חדש, שטרם צולם בידי פקחי האגף ולכן לא חויב. בעקבות הביקורת הוצא חיוב בסך 517 ש"ח.
 - (6) לדברי מנהלת מחלקת שומה שילוט, השלט היה קיים במערכת הממוחשבת משנת 2008. בסקר שילוט האחרון שנערך בשנת 2012, ככל הנראה, פספסו את השלט ובזמן הזנת נתוני הסקר החדש נמחקו נתוני השלטים הישנים וכך הפסיקו לחייב בגינו. בעקבות הביקורת יצא חיוב בגין שנת 2013 בסך 1,291 ש"ח. העסק לא חויב בגין שנת 2012, אף על פי שכאמור, כבר היה קיים באותה עת.
- מנהלת מחלקת שומה שילוט מסרה לביקורת שלאחר ביצוע הסקר היא הפיקה מהמערכת הממוחשבת דוח של כל השלטים שלא הופיעו בסקר אך היו קיימים לפני כן, ופקחי האגף יצאו לבדוק ששלטים אלה אכן הוסרו. לדבריה, שלטים שאותו חויבו מחדש (כך למשל, שלטים של גנים פרטיים שלא הופיעו בסקר ופרטיהם נמחקו מהמערכת "הוחיו" מחדש לאחר שפקחי האגף איתרו אותם). הפקחים לא איתרו שלט זה ולכן לא חויב.
- (7) ב-9.6.13 מסר מנהל אגף שילוט לביקורת שב-3.2.13 התקבלה בנושא תלונה במוקד העירוני. לדבריו, עליו לצאת למקום לבדוק במה מדובר. הביקורת מציינת שעברו חודשים מיום קבלת התלונה במוקד העירוני אך היא טרם טופלה. מבדיקת הביקורת עולה כי הפנייה נסגרה במערכת המוקד העירוני ב-29.5.13. כלומר, טרם ביקור מנהל האגף במקום וקבלת החלטה בעניין השלט. מנהל האגף הסביר שהוא סוגר פניית מוקד מיד כשהאגף מתחיל לטפל בה.

הביקורת מציינת כי סגירת הפנייה טרם יציאה לשטח שקולה לאי-טיפול כלל, ועל כן לדעתה, סגירתה הייתה מוטעית.

- (8) בעקבות הביקורת הוצא חיוב בסך 2,583 ש"ח.
- (9) מנהל אגף שילוט מסר כי ידרוש מהבעלים את הסרת השלט. הביקורת מציינת שנכון למועד הפצת טיוטת דוח הביקורת, השלט טרם הוסר.
- (10) בעקבות הביקורת הוצא חיוב בסך 1,292 ש"ח.
- (11) בעל העסק חויב בגין שלט שהיה במקום, אולם הוא הוחלף לשלט גדול יותר מבלי שיצא חיוב מתוקן.
- (12) ראו סעיף 3.4 לעיל.

(13) לדברי מנהל אגף שילוט, מדובר בשלט לא חוקי ולכן אינו מחייבו. הביקורת מציינת שהסברו של מנהל האגף סותר, לכאורה, את הסבריו לגבי שלטים אחרים שהוצבו ללא אישור ועדת שילוט ו/או ללא היתרי בנייה. אז טען שמחייבם כדי ש"לא יצא חוטא נשכר". עוד הוסיף, שהוא העביר את המשך הטיפול בשלט ליחידת הפיקוח על הבנייה במינהל הנדסה. הביקורת מציינת שב-18.4.13 שלח מפקח בנייה מכתב התראה לבעל העסק וב-10.6.13 הגיש בעל העסק למינהל הנדסה בקשה לקבלת היתר לשלט. הערות אדריכלית רישוי היו, בין היתר: "2... יש לקבל אישור ועדת שילוט. 3. בכל מקרה השלט לא נראה טוב מבחינת הצורה, מיקום וגודל."

תגובת מנהל אגף שילוט:

"יצא חיוב. כמו כן בוועדת שילוט מ-27.8.2013 השלט לא אושר."

הביקורת מציינת כי לתגובה לא צורפה אסמכתא לחיוב השלט.

- חלק מהשלטים נסמכים על קונסטרוקציה ומחויבים באגרת שילוט, זאת, אף על פי שלא אושרו על ידי ועדת שילוט ולא נמצאו במערכת ההנדסית קומפלוט במינהל הנדסה היתרי בנייה ו/או בקשות לקבלת היתרי בנייה. הביקורת מציינת כי הממצאים מעידים לכאורה על ליקויים בממשקי העבודה והעברת המידע בין יחידות העירייה השונות.

תיאור השלט	תגובת מנהל אגף שילוט
שני שלטים גדולים (5.4 מ"ר) של בית העסק על גג המבנה, נסמכים על קונסטרוקציה	"הקונסטרוקציה הוקמה למעלה מ-30 שנה."
שלט פרסום (בילבורד בגודל 12 מ"ר) בתחנת דלק עם פרסום מתחלף	
שלט ענק (31 מ"ר) על גג מבנה עם קונסטרוקציה	"אושר לפני 20 שנה."
שלט ענק (48 מ"ר) לאורך קיר המבנה	"אושר לפני 20 שנה."
עשרה שלטי חוצות לאורך גדר אתר בנייה	"אושר לפני 15 שנה."
עמוד פרסום בגובה 29 מ' במגרש החנייה של העסק	"העמוד הוגש עם רישיון בנייה למבנה."
מסך אלקטרוני בגודל 2 מ"ר על גג מבנה	הביקורת מציינת כי מבדיקת תכניו הבנייה שהוגשו עולה שלא הוגשה בקשה להיתר לעמוד הפרסום אלא רק למבנה.

חשב אגרות במינהל הנדסה מסר לביקורת כי בעבר לא היה נהוג להוציא היתרי בנייה לשלטים הנסמכים על קונסטרוקציה ודי היה באישור ועדת שילוט. לדבריו, ההחלטה להוציא היתרי בנייה לשלטים הנסמכים על קונסטרוקציה היא של מהנדס העירייה הנוכחי.

הביקורת מציינת בנוגע לשלטים שאושרו ללא היתרי בנייה, כי ברשות העירייה אין מידע על תקינותם ו/או יציבותם והם עלולים להוות סיכון בטיחותי.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"היתרי בנייה לשילוט הופקו בעבר ע"י אגף השילוט. ועדת שילוט קיבלה הסמכה לשמש כוועדת משנה עוד בתקופת ס"ק [מהנדסת העיר דאז]."

6. **מדרחוב רוטשילד**

6.1 לאור הממצאים הנ"ל (איתור שלטים שאינם ידועים לאגף), החליטה הביקורת לערוך מדגם שילוט במדרחוב רוטשילד⁵ (להלן - **מדרחוב**). זאת, מאחר שמשרדי אגף שילוט ממוקמים במדרחוב (רוטשילד 24). מטרת הבדיקה הייתה לבדוק את פעילות עובדי האגף לאיתור שלטים חדשים בעיר, מתוך הנחה שאם שילוט קיים "מתחת לאפס" של עובדי האגף אינו מאותר, הרי שהדבר יכול להעיד על פעילותם באזורים אחרים בעיר.

6.2 סעיף 99 לחוק העזר קובע כי לא יינתן רישיון לפרסום שילוט⁶, בין היתר, אם:

"(ד) הוא אינו הולם את הסביבה שבה מבקשים להציגו;

(ה) הוא עלול לפגוע במראה האסתטי של בנין או של סביבתו."

הביקורת מציינת כי מראה המדרחוב חודש על ידי העירייה בחודשים בהם נערכה הביקורת, אך במקביל לא נערכו סקר או בדיקה בנושא השילוט, זאת, על מנת לצמצם את העומס במספר השלטים הגורם למראה חזותי שאינו אחיד ו/או אסתטי. נמצא כי חלק מהשלטים ישנים ואינם רלוונטיים עוד (אף על פי כן איש לא נדרש להסירם), וכן ששלטים לא חוקיים הוצבו על הרצפה ו/או על גבי מתקנים ייעודיים ("חמורים").

לדברי מנהל האגף, בשנת 2014 כל בתי העסק במדרחוב יידרשו להחליף את השילוט שלהם לפי תקן שקבע האדריכל שהיה אחראי על שיפוץ המדרחוב.

6.3 על-פי קובץ שלטים, במדרחוב קיימים 83 שלטים של 41 בתי עסק, שחויבו בשנת 2013 ב-46,236 ש"ח.

הביקורת איתרה עוד 41 שלטים ברי חוב בגין 29 עסקים, שלא נכללו בקובץ זה (36% מסך השלטים ברי חוב, שנמצאים בפועל במדרחוב). מדובר, לכאורה, באובדן הכנסות שנתי של כ-20,000 ש"ח, נכון לשנת 2013. להלן השלטים שלא חויבו:

⁵ מרחוב מוהליבר 1 ועד רחוב רוטשילד 36 בצד אחד ומרחוב רוטשילד 19 ועד רחוב רוטשילד 27 בצד השני.

⁶ שלט או מודעה.

מבקרת עיריית ראשון לציון

מהות העסק	סכום לחיוב בש"ח	הערות	תגובת מנהל האגף שילוט
אופטיקה	258.3	(1)	"הוסר"
מוצרי קוסמטיקה	258.3		"הוצא חיוב מצ"ב"
מרכז חוגים	258.3	שלט אחד המרכז	"הוצא חיוב מצ"ב"
מרפאת עיניים	258.3	את שלושת בתי	"לא ניתן לאתר"
מרפאת שיניים	258.3	העסק	"הוצא חיוב מצ"ב"
מרפאת שיניים	258.3		"מחויב"
עיסוי ופדיקור - שני שלטים	516.6		"הוסר בעקבות הסיור"
משרד נסיעות - שלט דו-צדדי	1,033.2		"הוצא חיוב מצ"ב"
אָפּנָה	258.3		"לא ניתן לאתר" הביקורת מציינת כי השלט הוצב מעל בית העסק
מוצרי טבע - שני שלטים	516.6	(2)	"הוסר לא בר חיוב"
מכשירים סולריים	2,324.7	(3)	"הוצא חיוב מצ"ב"
מוצרי טבע - שני שלטים	516.6	(4)	"הוסר בעקבות הסיור"
אָפּנָה	774.9	(5)	
מכבסה - שני שלטים	516.6		"השלט מחויב על תוכן חייט" מנהל האגף לא הציג לביקורת אסמכתא לחיוב זה
גיוס עובדים	258.3		"לא ניתן לאתר"
אָפּנָה	258.3		"הוצא חיוב"
עיצוב שיער	516.6	(6)	"לא בר חיוב"
אָפּנָה	258.3	(7)	"לא ניתן לאתר"
סטודיו לריקוד	774.9		"הוצא חיוב מצ"ב"
מזון	258.3	(6)	"שלט לא בר חיוב"
צילום - פרסום על סוכך	258.3	(8)	"הוצא חיוב מצ"ב"
מוצרי חשמל - פרסום על סוכך	258.3		"הוצא חיוב מצ"ב"
אָפּנָה	516.6		"הוצא חיוב מצ"ב"
אָפּנָה	1,808.1	(9)	"העסק סגור לא ניתן לחיוב"
תכשיטים	1,033.2		"הוצא חיוב מצ"ב"
פיצוציה - שני שלטים	1,549.8	(10)	"חיוב במרוכז למועצה להימורים" מנהל האגף לא הציג לביקורת אסמכתא לחיוב זה.

מהות העסק	סכום לחיוב בש"ח	הערות	תגובות מנהל אגף שילוט
מזון	258.3		"הוצא חיוב מצ"ב"
מסעדה - שני שלטים	1,808.1		"הוצא חיוב מצ"ב"
סלון יופי	516.6		"לא ניתן לאתר"
CHANGE - 4 שלטים	1,549.8		"הוצא חיוב מצ"ב"

הערות ללוח:

- (1) בעקבות הביקורת ועל מנת להימנע מחיוב, צבע בעל העסק את השלט.
 - (2) לדברי מנהלת מחלקת שומה באגף, מאחר שמדובר בשלט מאחורי חלון ראווה, אין מחייבים בגינו.
 - (3) לעסק יש שלט נוסף - דו-צדדי. לדברי מנהלת מחלקת שומה באגף, מזה שנים שפקח האגף מנסה לאתר את פרטי בעל העסק, אולם הוא מסרב למסרם ולכן לא חויב. הביקורת מפנה לסעיף 103 לחוק העזר, לפיו ניתן לדרוש מאדם שפרסם שילוט או הרשה לפרסמו או מאדם המחזיק בנכס שבו פורסם השילוט או מבעלו של נכס כאמור - להסיר שילוט שאין לו רישיון ואף להסיר את השלט הנדרש בהודעה ולהגיש את החשבון לאותו אדם.
 - לעניין השלט הנ"ל, בדיקת הביקורת באגף שומה במינהל כספים העלתה כי העסק מחויב בארנונה ומכאן שבעירייה קיימים פרטי בעל העסק.
 - (4) בעקבות הביקורת ועל מנת להימנע מחיוב, הסיר בעל העסק את השלט.
 - (5) לדברי מנהלת מחלקת שומה באגף שילוט, השלט אינו מחויב משום שבעל העסק מחק בצבע את הכיתוב, עם הזמן הצבע דהה והכיתוב נחשף מחדש.
 - (6) לדברי מנהלת מחלקת שומה באגף, מאחר שמדובר בשלט המוצב מאחורי זכוכית (חלון ראווה) אין מחייבים בגינו.
 - (7) השלט מוסתר בחלקו על ידי בובות. מאחר שהביקורת לא איתרה את העסק במקום - ייתכן שאינו רלוונטי עוד ויש להסיר את השילוט.
 - (8) הביקורת מציינת כי בגין פרסום על סוכך מחייב האגף לפי גודל הכיתוב ולא מתייחס לגודל הסוכך, אף על פי שבשילוט רגיל מתייחסים לגודלו של השלט ולא לגודל הכיתוב בשלט.
 - (9) נכון למועד הביקורת, העסק נסגר מבלי שהוסר השלט. הביקורת מציינת כי העסק היה קיים שנים רבות במקום, מבלי שחויב באגרת שילוט.
 - (10) לדברי מנהלת מחלקת שומה באגף שילוט, אין מחייבים עסקים המפרסמים את ה"טוטו". הביקורת מעירה שאת דוכני "מפעל הפיס" האגף מחייב ועל כן סבורה שגם את ה"טוטו" יש לחייב (ראו גם סעיף 3.4).
- 6.4 עשרה שלטים נוספים בגין ארבעה בתי עסק מחויבים באגרת שילוט אף על פי שהשילוט כבר אינו קיים במקום.

7. ממשקי עבודה עם יחידות אחרות בעירייה

- 7.1 סעיף 99(ח) לחוק העזר קובע כי לא יינתן רישיון לפרסום שילוט אם "בהצגתו יש משום עבירה לכאורה על הוראות חוק עזר זה או כל דין אחר, ובכלל זה שלט המתייחס לבית עסק או לפעילות אחרת שאין להם רישיון כדון או שהפעלתם נוגדת את דיני התכנון והבניה".
- 7.2 מעיון בפרוטוקולים של ועדת שילוט עולה כי נוסף לחברי הוועדה, מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים ונציג מהנדס העיר נוהגים להשתתף בישיבות.

7.3 היתר בנייה

א. סעיף 83(ט) לחוק העזר קובע: "...נדרש היתר בניה לצורך הצגת השלט לא יינתן היתר שילוט טרם מתן היתר בניה לשלט, לרבות לעמודים ולמיתקנים נלווים לו בהתאם להוראות כל דין."

מנהלת אגף רישוי ופיקוח על הבנייה מסרה לביקורת כי כל בקשה לשלט חייבת לעבור לוועדת שילוט. ועדת שילוט היא המחליטה האם להעביר את הבקשה גם לאישור רשות רישוי מקומית⁷. לדבריה, הכלל הוא שכל שלט המותקן על קונסטרוקציה צריך היתר בנייה. כאמור, לפי חוק העזר, בקשה לרישיון שלט הטעון היתר בנייה לא תובא לדיון בפני ועדת שילוט.

מנהל אגף שילוט מסר לביקורת כי לעתים מוגשת בקשה לקבלת היתר בנייה עובר להגשת בקשה לוועדת שילוט. במקרה כזה רשות רישוי מקומית תיתן היתר בכפוף לאישור ועדת שילוט.

הביקורת מבקשת להצביע על הסתירה הקיימת, לכאורה בין הסבריו של מנהל אגף שילוט להסבריה של מנהלת אגף רישוי ופיקוח על הבנייה.

בבדיקת הביקורת נמצאו שלטים שאושרו בוועדת שילוט בכפוף לקבלת היתרי בנייה, אך הוצבו ללא קבלת היתרי בנייה ואף מבלי שהוגשה בקשה להיתר (ראו סעיף 4). חלק מהשלטים חויבו באגרות שילוט. המשמעות היא שאגף שילוט היה מודע לקיומם של השלטים, אך המידע לא הועבר למינהל הנדסה ובעל השלט לא קיבל התראה מהעירייה כי עליו להסיר את השלט.

ב. בדוח מבקר העירייה מספר 31 המליץ המבקר דאז "לשפר את שיתוף הפעולה גם בתחומי המידע הנוגע בדבר וגם בתחומי הפיקוח והאכיפה, עם שאר העוסקים בכך בעירייה, תוך ניצול המידע גם לאיתור חריגים, לנקיטת האמצעים הנדרשים בקדימות הראויה".

לדברי מנהל אגף שילוט, אין ממשק עבודה בין אגף שילוט לבין מינהל הנדסה: אגף שילוט אינו מעודכן בבקשות שהוגשו למינהל הנדסה לקבלת היתרי בנייה לשלטים ו/או בשלטים שקיבלו היתרים. לדבריו, באחריות המבקש לעדכן את אגף שילוט על קבלת היתר בנייה.

⁷ ועדה שחברים בה ראש העירייה ומהנדס הוועדה המקומית.

ג. רישיון לשלטים בתחנות דלק

מנהל אגף שילוט מסר לביקורת כי שלטים המוצבים בתחנות דלק ומפרסמים את התחנה, אינם צריכים את אישור ועדת שילוט, אף על פי שהם נסמכים על קונסטרוקציות וחלקם הם עמודי פרסום גבוהים. לדבריו, ההנחה היא ששלטים אלה כבר קיבלו היתרי בנייה במסגרת הוצאת ההיתרים לתחנה. הביקורת בדקה באופן מדגמי תיקי בניין של שלוש תחנות דלק בשד' הרצל בעיר ואיתרה כי לשלטים בתחנות אין היתרי בנייה.

ד. היטל השבחה

הממונה על היטלי השבחה במינהל הנדסה מסר לביקורת שיש לשלם היטלי השבחה בגין הצבת שלטים באזורי תעשייה ומסחר, שגובהם עולה על 12 מטר והם מעבר לקווי בניין. לדבריו, שלט שאינו עובר הליך של רישוי בנייה אינו מגיע לבדיקה במחלקת היטלי השבחה ועל כן אינו מחויב בהיטל זה. הביקורת מציינת כי נוסף לסכנה הבטיחותית שבשלטים שהוצבו ללא היתר, יש גם משמעות של אובדן הכנסות לעירייה. כך למשל, עמוד פרסום בגובה 24 מטרים, שהוצב ברחוב הלח"י וקיבל היתר בנייה, חויב בשנת 2001 בהיטל השבחה בסך 87,000 ש"ח ועמוד פרסום לתחנת תדלוק בגובה 30 מטרים, שהוצב ברחוב דרך המכבים וקיבל היתר בנייה, חויב בשנת 2009 בהיטל השבחה בסך 37,000 ש"ח.

הביקורת איתרה עמוד פרסום בגובה 29 מטר⁸ במתחם החנייה של בית עסק ברחוב המכבים וכן עמוד פרסום של בית קפה בגובה 20 מטרים ברחוב גולדה מאיר. עמודים אלה הוקמו ללא היתרי בנייה ולכן גם לא חויבו, לדברי הממונה על היטל השבחה, בהיטל השבחה כנדרש. ההפסד הכספי לקופת העירייה הוא כ-60,000 ש"ח.

7.4 רישיון עסק

א. מעיון בטופס "בקשה להיתר להצבת שלט" עולה כי המבקש אינו נדרש להצהיר האם לעסק ניתן רישיון עסק. כמו כן, לדברי מנהל האגף, הוא אינו בודק מידע זה טרם הבאת הבקשות לאישור ועדת שילוט. כאמור, מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים נוכח בדיוני הוועדה.

במקרה שלהלן אישרה הוועדה בקשה לבית עסק שפעל ללא רישיון עסק: ב-2.8.11 אישרה הוועדה לבית עסק בשד' הרצל להציב שלט פרסום על גג העסק. נכון למועד האישור, ההיתר הזמני שניתן לבית העסק פג ולא הוגשה בקשה נוספת לחידוש הרישיון. מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים מסר לביקורת כי, נכון למועד הביקורת, הוגש נגד הבעלים של בית העסק כתב אישום.

תגובת מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים:

"הצטרפתי כחבר בוועדת שילוט רק מחודש דצמבר 2011. אכן ניתנים היתרים לשילוט גם כאשר לעסק אין רישיון עסק. חלק גדול מהעסקים להם ניתן היתר שילוט אינם חייבים ברישיון עסק."

⁸ לפי התשריט בתיק הבניין.

ב. נמצא כי אין ממשק עבודה בין אגף שילוט לבין אגף רישוי ופיקוח על עסקים: האגפים אינם מעדכנים אחד את השני בדבר עסקים חדשים שנפתחו ואינם מעבירים ביניהם כל מידע.

להלן דוגמאות לעסקים שהיו ידועים לאגף רישוי ופיקוח על עסקים, אך באגף שילוט לא היה, לכאורה, מידע על אודות העסקים והשלטים שהציבו, ועקב כך לא חויבו לעתים במשך מספר שנים באגרת שילוט ולא נדרשו להסירם (נכון למועד איסוף הממצאים קיימים שלטים):

- מכון יופי ברחוב רוטשילד
מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים מסר לביקורת כי המקום פועל ברישיון כחוק.

- מסעדה ברחוב רוטשילד
מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים מסר לביקורת כי בספטמבר 2011 הוגש כתב אישום בגין ניהול עסק ללא רישיון, ניתן צו סגירה שיפוטי שלא מולא.

- מסעדה בשד' הרצל
מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים מסר לביקורת כי ב-7.5.12 הוגש כתב אישום בגין ניהול עסק ללא רישיון.

- קפה בר ברחוב ברשבסקי
מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים מסר לביקורת כי ביוני 2005 הוגש כתב אישום בגין ניהול עסק ללא רישיון.

תגובת מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים:

"נושא ממשקי העבודה מול אגפים אחרים בעירייה נידון מול חברת מ.ל.מ וטרם הסתיים. נכון להיום אין העברת מידע בין שני האגפים מכיוון שאין קשר בין המערכות הממוחשבות."

7.5 מידע מאגף שומה

מנהל האגף מסר לביקורת כי מדי שבוע הוא מקבל קובץ מאגף שומה במינהל כספים הכולל מידע על אודות עסקים חדשים שנפתחו בעיר לצורך חיוב בארנונה. לדבריו, הוא שולח מפקח לבדיקת שילוט בשטח ובמידה שנמצא שילוט - המידע מעודכן במערכת האוטומציה.

הביקורת איתרה עסקים המחויבים בארנונה, אך השלטים הצמודים אליהם אינם מחויבים באגרת שילוט.

8. עבודת הפקחים

8.1 כללי

א. בעקבות שינוי ארגוני שנערך במינהל כספים, הועברו באוקטובר 2012 כל פקחי המינהל לאחריותו של מנהל אגף שילוט. נכון למועד הביקורת, לאגף שייכים 15 פקחים האמונים על הפיקוח בתחום שילוט, ארנונה עסקים ומגורים. לדברי מנהל אגף שילוט, הרציונל היה שהפקחים יהיו רב-תכליתיים ויפקחו על כלל

התחומים במינהל. בפועל, כל פקח עוסק רק בתחום אליו השתייך טרם השינוי הארגוני, למעט פקחי שילוט שעל-פי הצורך מסייעים לפקחי שומה מגורים.

ב. נכון למועד הביקורת, ארבעה פקחי האגף היו אמונים על תחום השילוט, לפי חלוקה לאזורים מוגדרים:

מערב העיר (רחוב בן גוריון עד חוף הים);

מרכז העיר (רחוב פינסקר עד רחוב בן גוריון);

חברות, קבלנים, שילוט היקפי מסביב לעיר, מעוין שורק;

מזרח העיר, א.ת. ישן ונחלת יהודה.

פקח נוסף של האגף היה בחופשת מחלה תקופה ארוכה ולכן האזור שהיה בתחום אחריותו חולק בין שאר הפקחים. ברשות האגף רכב שנועד לשמש את הפקחים בעבודתם.

תגובות מנהל אגף שילוט:

"חלוקת האזורים כללה בנוסף לביקורות השילוט גם ביקורות מגורים."

"פקחי השילוט היו אמונים על מגורים ושילוט, כאשר סדר העדיפות קודם כל מגורים."

ג. בדוח מבקר העירייה מספר 27 המליץ המבקר דאז "לשקול רוטציה בתפקידי הפיקוח באגף..." גם מנכ"ל העירייה דאז הנחה בעקבות הדוח כי "תתבצע רוטציה בין המפקחים אחת לשנתיים".

בדוח מבקר העירייה מספר 31 דווח כי בוצעה רוטציה באזורי האחריות של הפקחים בתחילת שנת 2009 וכן שבוצעה רוטציה נוספת ב-1.1.10.

מבדיקת הביקורת עולה כי האזורים/נושאים שהיו באחריות הפקחים בשנת 2010 זהים לאלו שבאחריותם נכון למועד הביקורת. כלומר, לא בוצעה רוטציה נוספת.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"בעקבות הנחיית הגזבר והרה-ארגון הייתה אמורה להתבצע חלוקת העיר מחדש לגבי כל הפקחים (פקח רב תכליתי). לכן לא בוצעה הרוטציה."

ד. תכנית העבודה של הפקחים מבוססת על הזמנות עבודה. מנהלת מחלקת שומה שילוט מוציאה הזמנת עבודה בגין כל שלט שיש לבדוק:

- החלפת בעלים - אחת לשבוע נשלח דיווח אוטומטי מאגף שומה במינהל כספים על אודות החלפת משלמים בבתי עסק. על הפקח להגיע לבית העסק ולבדוק האם חל שינוי בשילוט. במידה שהוצב שלט חדש, עליו למלא "טופס דיווח שלטים" ובו פרטי בעל העסק, תוכן השלט החדש וגודלו, וכן לצלמו. כמו כן, על הפקח לדווח האם הוסר השלט שהיה קיים לפני כן.
- על-פי דיווחו של הפקח, מנהלת מחלקת שומה שילוט מוציאה חיוב בגין השלט החדש ומסמנת במערכת הממוחשבת שילוט שהוסר.
- ערעור על חיוב - הפקח נשלח לבדוק ערעורים של בעלי עסקים בגין חיובים שנשלחו להם. בהתאם לדיווח הפקח, מתקנת מנהלת מחלקת שומה שילוט

את החיובים. לדברי מנהל אגף שילוט, רוב פעילותם של הפקחים היא בדיקת ערעורים של בעלי עסקים.

- תלונות מוקד - הפקחים נשלחים לבדוק תלונות שהגיעו למוקד העירוני בגין שלטים.
- פעילות יזומה - על הפקחים לדווח באמצעות "טופס דיווח שלטים" על כל שלט חדש שהוצב באזור שבתחום אחריותם.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"הפקחים המצויינים בביקורת עוסקים גם בביקורות מגורים (הזמנות העבודה מתקבלות מאגף שומה מגורים). אי-לכך, עבודת הפקח מספיקת לביקור לכ-10 נכסים ביום."

ה. הזמנות העבודה מחולקות לפקחים לפי האזורים/נושאים שבתחום אחריותם. כל פקח ממלא "דוח פעילות יומית" שעליו להגישו בסוף כל יום. הדוח כולל פירוט בתי עסק בהם ביקר באותו היום ומהות הביקור, בצירוף כל החומר הרלוונטי (הזמנות העבודה, תמונות שצילם בשטח וכדומה). במקביל, עובדת האגף ממלאת טופס מעקב אחר כל הזמנות העבודה שהועברו לפקחים. הטופס כולל מידע, כגון: שם בעל העסק, מהות הביקור, תאריך מסירת ההזמנה לפקח ותאריך קבלת ההזמנה מהפקח.

נמצא כי התהליך הנ"ל אינו ממוחשב ונעשה באופן ידני.

8.2 בדיקה מדגמית

הביקורת בדקה טופסי "דוח פעילות יומי" שמילאו הפקחים, בגין חודשים אפריל-מאי 2013. להלן ממצאי הביקורת:

- בחודשים אפריל ומאי דיווחו הפקחים על ביקורים ב-314 ו-601 נכסים, בהתאמה, לפי החלוקה הבאה:

סה"כ אפריל-מאי		מאי		אפריל		סוג ביקורת
אחוז	מספר נכסים	אחוז	מספר נכסים	אחוז	מספר נכסים	
60	547	47	281	85	266	מגורים
40	368	53	320	15	48	שילוט
100	915	100	601	100	314	סה"כ

מהלוח עולה כי בחודשים הנ"ל דיווחו פקחי שילוט בעיקר על הזמנות עבודה של אגף שומה מגורים (60%). חלוקת העבודה מעלה תמיכה לאור העובדה שב-15.4.13 נשלחו חיובי אגרות שילוט לבתי עסקים והגיעו ערעורים בגינם אשר הצריכו את בדיקות הפקחים. לדעת הביקורת, חלוקת העבודה הנ"ל מסבירה לכאורה את ממצאי הדוח בנוגע לשלטים רבים שאיתרה הביקורת, אך לא אותו בדי פקחי שילוט, ומשכך, לא חיובו על ידי האגף.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"למרות הוצאת חיובי אגרות השלטים ניתנה הנחייה מהנהלת הגזברות לתת עדיפות לטיפול בערעורים והזמנות עבודה בנושא מגורים עקב עומס יתר בפניות הציבור באגף שומה מגורים."

- הפקח ע"א דיווח בדוח פעילות יומי לתאריכים 29.4.13 ו-2.5.13 ש"אין הזמנות עבודה". באותם ימים ביצע סה"כ שלוש ביקורות. זאת, בעוד שהפקחים האחרים דיווחו בימים אלו על ביצוע ביקורות בשטח.
- הפקח י"י לא מילא "דוח פעילות יומי", המפרט את הביקורות שעשה בכל יום, החל מאמצע חודש יוני. לדברי מנהל אגף שילוט, הפקח החליט על דעת עצמו שלא למלא יותר דוחות אלו בשל סכסוך עם גורם בכיר בעירייה.
- להלן חלוקת העבודה בין הפקחים לחודשים אפריל-מאי 2013 באחוזים על סמך דוחות הפעילות היומיים:

שם פקח	מספר ביקורים		סה"כ אפריל-מאי	
	אפריל	מאי	ביקורות מגורים (אחוז)	ביקורות שילוט (אחוז)
ע"ד	74	129	20	80
ז"ע	72	180	58	42
י"י	139	196	92	8
ע"א *	3	96	26	74
א"ל **	26	0	100	0
סה"כ	314	601	60	40

* הפקח נכח בעבודה בחודש אפריל רק שבעה ימים בשל חופשת מחלה.
 ** הפקח שהה בחופשת מחלה כל חודש מאי.

- מעיון בדוחות היומיים שמילאו הפקחים נמצא כי באפריל ומאי 2013 ביצע הפקח י"י 95% ו-73% מהביקורות, בהתאמה, בשיתוף עם פקח שומה מגורים. נמצא כי על כל הדוחות חתום פקח שומה מגורים בלבד.
- פקח שומה מגורים מסר לביקורת כי היציאה המשותפת נבעה מהעובדה שהפקח י"י נהג ברכב האגפי ולמעשה הסיע את פקח שומה מגורים לנכסים הממוקמים במקומות מרוחקים זה מזה לצורך ביקורת מגורים. הביקורת מעירה כי הפקח י"י היה היחיד בתקופה זו שהתלווה לפקח אחר וכמעט שלא ביצע ביקורות בנכסים/שלטים באופן עצמאי⁹, ובכך קטן היקף ביקורת השילוט. זאת, חרף העובדה שלפקחי אגף שומה מגורים הייתה לכאורה עבודה רבה בגינה סייעו להם פקחי אגף שילוט.
- הביקורת איתרה מספר ימים בהם דיווח הפקח י"י על יציאה משותפת עם פקח שומה מגורים, וברכב האגפי נהג פקח אחר מהאגף.

⁹ הפקח י"י דיווח בחודשים אפריל ומאי 2013 על עבודה עצמאית בתחום השילוט: 4 ו-23 ביקורים, בהתאמה, ובתחום ארנונה מגורים: 3 ו-29 ביקורים, בהתאמה. ביקורים אלה נכללים בלוח.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"בהתייחס לדעת הביקורת על כך ששני פקחים יוצאים לביקורת משותפת וכך תפוקת העבודה קטנה - שגויה, בהתחשב בזמן מציאת מקומות חנייה באזורי מגורים וקביעה עם בעלי נכסים לביקורת במקום אורכת זמן רב יותר כאשר הביקורת נעשית ע"י פקח בודד."

■ הביקורת בדקה את מספר הימים שבהם יצאו הפקחים לביקורות ארנונה מגורים ו/או שילוט אל מול דוחות נוכחות בעבודה של אותם פקחים ומצאה שב-25% מימי העבודה בהם נכחו, הם לא יצאו כלל לביקורות (לא נמצאו דוחות פעילות יומיים בגין אותם ימים), כפי שיפורט להלן:

סה"כ אפריל-מאי			פקח
מספר ימי ביקורות מסה"כ נוכחות	מספר ימי נוכחות	מספר ימים בביקורות	
68	38	26	ע"ד
87	38	33	ז"ע
80	40	32	י"י
81	26	21	ע"א
36	14	5	א"ל
75	156	117	סה"כ

שני פקחי שילוט הסבירו לביקורת כי דוחות הפעילות היומיים שהם ממלאים אינם משקפים את עבודתם הלכה למעשה, משום שהם ממלאים אותם בדרך כלל בדיעבד מבלי לפרט את כל מה שעשו באותו היום, אלא רק דברים עיקריים. כך לדוגמה, אחד מהם ציין כי לא דיווח ביומנים על אודות חלוקת שוברים ובדיקת עררים בשטח. העובדים הנ"ל הוסיפו כי לעתים הם שוכחים למלא את הדוח. לטענתם, אין נוהל למילוי דוח פעילות יומי, והם לא קיבלו הסבר כיצד עליהם למלא את הדוח ומה חשיבותו ונחיצותו.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"כל פקחי האגף (15 במספר) קיבלו הנחיות ברורות באוקטובר 2012 (חדר ישיבות גזבר העירייה) על מילוי הדו"ח היומי, חובת הגשתו ומילוי כל פעולתם במשך היום כולל חלוקת שוברי תשלום או כל מטרה אחרת שאינה קשורה להזמנת עבודה, כמו כן להגיש את הדו"ח היומי בסיום יום העבודה. כל טענה אחרת של פקח לא מקובלת על מנהל האגף."

8.3 שימוש ברכב אגפי

כאמור, לרשות אגף שילוט עומד רכב עירייה שנועד לסייע לפקחים במשימותיהם. הביקורת בדקה את דוחות האיתורן שמוקדן ברכב בגין אפריל-מאי 2013. להלן הממצאים:

א. בתקופה הנ"ל ארבעה פקחים עשו שימוש ברכב, כמחצית הזמן נהגו בו הפקחים י"י ו-ע"ד.

ב. הביקורת גילתה מספר מקרים בהם דווחו פקחים כנהגי הרכב, אולם הם לא מילאו דוח פעילות יומי בגין אותם ימים:

שם פקח	מספר ימים שדווח כנהג הרכב	מספר ימים לא דיווח פעילות
י"י	15	2
א"ל	4	1
ע"ד	15	6

ג. הביקורת איתרה, בהסתמך על דוחות איתורן לאפריל-מאי 2013, כי ב-13 מתוך 15 ימים בהם דווח הפקח ע"ד כנהג הרכב, שהה הרכב בזמן העבודה סמוך לביתו של הפקח (באותם תאריכים לא דיווח הפקח על ביקורת בכתובת סמוכה)¹⁰. הפקח הסביר לביקורת כי בחודש אפריל עסק בחלוקת שוברי תשלום לעסקים. לדבריו, הואיל ובמשרדי האגף אין תנאי עבודה הולמים, הוא אחסן את שוברי התשלום בביתו הפרטי ולפני יציאה לשטח הגיע לשם לסדר את השוברים לפי מסלול חלוקתם. לגבי חודש מאי הסביר הפקח שמדובר באזור העבודה שלו והוא בדק עסקים מתחלפים. הנ"ל הציג לביקורת תמונה של אחד העסקים שצילם ברחוב אליהו איתן ביום ובשעה בה שהה לפי דוח איתורן סמוך לביתו. לדבריו, אין להסתמך על מערכת איתורן בשל אי-דיוקים בציון כתובות.

תגובות מנהל אגף שילוט:

"במידה וממצאי[ים]... אכן נכונים רואה מנהל האגף בחומרה רבה את מעשה הפקח בשהייה מרובה בביתו בזמן העבודה." "מנהל האגף מעולם לא אישר לפקח זה או אחר לנהל את העבודה מביתו או לחילופין להגיע לביתו בזמן העבודה עם רכב העירייה."

8.4 תנאי העבודה של הפקחים

שני הפקחים שנפגשו עם הביקורת הלינו על תנאי עבודתם:

א. המשרד שהוקצה להם באגף שילוט קטן ואינו יכול להכיל את כל הפקחים. בסיום הבדיקות בשטח הם נדרשים להעביר את המידע שנאסף (כגון תמונות) למחשב ולמלא את יומני הפעילות, אך מאחר שאין להם שולחן פנוי הם נאלצים לעשות זאת על ארגזים באחד החדרים, במכוניתם או בביתם לאחר שעות העבודה.

תגובות מנהל אגף שילוט:

"המשרד שהוקצה לפקחים מיועד ל-4 פקחים בלבד לחילופין ובהחלט מספיק לצרכים הנדרשים למפקחים."

ב. המחשב שאמור לשרת את כלל הפקחים מתקלקל לעתים קרובות והם לא תמיד מצליחים לפרוק את התמונות שצילמו בשטח. אשר על כן, הם נאלצים להשתמש

¹⁰ הביקורת לקחה בחשבון רק מקרים שבהם נרשמו בדוח דימום מנוע והתנעה מחדש. מקרים רבים בהם שהה הרכב סמוך לכתובת המגורים מבלי לדומם מנוע לא נלקחו בחשבון.

במחשבה של מנהלת מחלקת שומה באגף או במחשבם הפרטי לאחר שעות העבודה.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"אכן קיימת בעיה בנושא המחשוב בחדר הפקחים, הפקח ע"ד פורק תמונות במשרדה של מנהלת שומה שילוט, ואילו הפקח ע"א פורק תמונות בביתו לאחר שעות העבודה על דיסק און קי ומעביר למחרת למחשבי האגף, מנהל האגף לא אישר ולא מאשר ביצוע עבודה בבית בשעות העבודה."

- ג. משרד הפקחים ממוקם בקומת קרקע וריח של עשן סיגריות נכנס מבחוץ.
 - ד. הפלאפונים שקיבלו מהעירייה ושנועדו לשמשם לצילומי שלטים ודירות למגורים מתקלקלים לעתים קרובות ואיכות הצילום בהם לא טובה. כמו כן, הפקחים הלינו על כך שהקצאת השיחות שניתנה להם נמוכה בהשוואה לפקחים אחרים וביחס לצריכתם בפועל.
 - ה. הוצאות הדלק שלהם גבוהות בשל שימוש ברכבם הפרטי לצורכי עבודה.
 - ו. הם לא מקבלים קרם להגנה מפני השמש חרף העובדה שהם עובדי שטח.
- מנהל האגף וגזבר העירייה מסרו לביקורת כי בחנו את תנאי עבודתם של הפקחים ואין צורך לשנותם.

9. הפיקוח על שילוט בחירות

9.1 הוראות חוק הבחירות

- א. סעיף 10 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959 (להלן - **חוק הבחירות**), עוסק בהגבלה על מודעות מודפסות וקובע: "לא תהא תעמולת בחירות באמצעות מודעות מודפסות המוצגות ברבים, אלא בהגבלות אלה:
 - (1) המודעה לא תהא גדולה מ-50 על 70 סנטימטר.
 - (2) המודעה תישא את שמו ומענו של המדפיס שהדפיס אותה ושל האדם האחראי להזמנתה...
 - (3) המודעה לא תודבק אלא על לוחות מודעות שייעדה רשות מקומית דרך קבע להדבקת מודעות או שייעדה במיוחד להדבקת מודעות של תעמולת בחירות לקראת בחירות."

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"...כל שקשור לגודל המודעה ראו תר"מ 60/03 שינוי ואח' נגד אקורסקי שם נקבע שהגודל של 50*70 זו גזרה שהציבור אינו יכול לעמוד בה ועל כן נקבע שם שרק בלוחות מודעות, שיועדו לבחירות לא ייתלו מודעות שגודלן עולה על 50*70, לגבי יתר המקומות לא הוגבל הגודל."

סעיף 9(ב) לחוק קובע: "פרט לאמור בסעיף 10 [לחוק הבחירות] לא תהיה תעמולת בחירות באמצעות הדבקה, התקנה, כתיבה, צביעה או זריקת אור על מבנים או גדרות על כבישים, מדרכות או שטחים אחרים המיועדים לציבור שילך או שישע בהם."

ב. למרות האמור לעיל, מתיר סעיף 10(א1)(1) לחוק הבחירות: "תעמולת בחירות באמצעות מודעה המוצגת על גבי דירת מגורים או על משרדיה או מועדוניה של מפלגה..."

סגנית היועצת המשפטית של העירייה מסרה לביקורת כי מחוק הבחירות עולה שאסור לתלות שלטי בחירות על בתי עסק. הביקורת איתרה שלטי בחירות המוצבים על גגות בתי עסקים ברחבי העיר, בניגוד לכאורה לחוק.

ג. חוק הבחירות מאפשר לרשות מקומית לקבוע בחוק עזר "תנאים והגבלות להצגת מודעה... לשם הבטחת בטיחות הציבור ואיכות הסביבה, שעניינם גודל המודעה, החומר שממנו היא עשויה או אופן הצגתה."

נמצא כי חוק העזר אינו מתייחס לשילוט בחירות.

9.2 הוראות היועץ המשפטי לממשלה

א. הנחיה מספר 1.1912 של היועץ המשפטי לממשלה, עוסקת בשאלת התחולה והאכיפה של חוקי עזר, להסדרת הצבת שילוט ומודעות בתחומי הרשות, על שלטי בחירות. לשונם של חוקי העזר המסדירים את נושא הצבת השילוט והמודעות בתחומי הרשות המקומית רחבה, בדרך כלל, וחלה, לכאורה, כמעט על כל שלט וכל מטרה, ללא הבחנה בין סוגי מודעות ושלטים. על מודעות הנושאות מסר פוליטי חל גם חוק דרכי תעמולה.¹¹

ב. בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מצוינות מספר פעולות מעשיות שעל הרשות המקומית לנקוט בעניין שלטי בחירות. בין היתר:

▪ סעיף 10.ג): "כדי לוודא הפעלת מדיניות רישוי ותביעה אחידות ושוויוניות, על הרשות המקומית לקבוע כללים בהוראות פנימיות, לפיהם יונחו עובדיה, ברוח האמור לעיל, כיצד לפעול. על ההוראות הפנימיות לקחת בחשבון, בין השאר, את ההיתר הניתן בחוק דרכי תעמולה להצבת שלטי תעמולה על משרדי מפלגה... ואת האיסור להציב שלטים כאמור שלא על לוחות מודעות ומשרדים. כן צריכה הרשות לקחת בחשבון את מספר ההיתרים ואת מסגרת הזמן בה מדובר."

▪ סעיף 10.ד): "כדי למנוע שימוש לרעה בהפעלת סנקציות חוקיות שונות, יש להגיש כתבי אישום בנושאים אלה על-ידי היועצים המשפטיים של הרשות המקומית..."

▪ סעיף 10.ה): "כפי שעולה מסעיף 10(א1)(2) לחוק דרכי תעמולה ועל מנת שלא לפגוע יתר על המידה בחופש הביטוי הפוליטי, חוק העזר יאפשר לתושבים לתלות שלטים בדירות מגורים, תוך הסדר הנושא המכני של גודל, צורה, וחומר ממנו עשויה [עשויו] השלט, ללא התערבות בתוכן וללא הטלת אגרה על שילוט זה."

¹¹ מתוך חוזר מנכ"ל מיוחד משרד הפנים מספר 2/2013 ממאי 2013.

■ סעיף 11: "אכיפת מכלול החיקוקים הנוגעים להצבה של שלטים ומודעות חיונית בתקופת בחירות, לא פחות ואף יותר מאשר בשאר ימות השנה..."

ג. מהאמור לעיל עולה כי חוק העזר בנושא שילוט ומודעות, חל על כל שלט, לרבות שלטי בחירות, למעט הטלת אגרת שילוט על שלטי בחירות.

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"לסעיף 9.2 ב' מהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מתייחס היועץ לשילוט שנתלה ע"ג בתים פרטיים ושם קובע שאין לגבות אגרה. אין התייחסות לעסקים."

הביקורת מציינת כי מאחר שהוראות החוק אוסרות תליית שלטי בחירות על בתי עסק, אין היועץ המשפטי לממשלה מתייחס לגביית אגרות בגינם.

ד. הביקורת איתרה שלטי בחירות המוצבים במקומות האסורים על-פי החוק הני"ל, כגון על גבי עצים ועל גגות בתי עסק. עוד נמצא כי שלטים שנסמכים על קונסטרוקציה הוצבו ללא היתרי בנייה כנדרש בחוק. הביקורת מציינת כי יש חשיבות בטיחותית להוצאת היתרים לשלטים.

לשאלת הביקורת בנושא אכיפת ההוראות השיב מנהל אגף שילוט: "אכיפה בנושא בחירות נעשית במשך כל השנים על ידי הפיקוח העירוני."

תגובת מנהל אגף שילוט:

"אכיפה שלטי בחירות, באחריות החברה לביטחון וסדר ציבורי."

הביקורת שאלה את מנכ"ל החברה לביטחון האם החברה אכן מפקחת על יישום הוראות חוק הבחירות והנחיות היועץ המשפטי לממשלה ומהן הפעולות הננקטות לאכיפת הנושא. להלן תשובת עוזרת מנכ"ל החברה לביטחון:

"החב' לביטחון וסד"צ פועלת כנגד הדבקה/תליית מודעות בשטחים הציבוריים. בשטחים פרטיים, לרבות לוחות מודעות בתשלום, אנו מאפשרים תליית מודעות. ככלל, לכל סיעה אשר עוברת על החוק, נרשמות שתי התראות וככל שאין הן פועלות להסרת המפגע, נרשמת לחובתן ברירת משפט.

"אנו מנהלים בנושא רישום, ומאחסנים את חומרי התעמולה שנתפסו. כל סיעה רשאית לקבל את חומרי התעמולה בחזרה, אא"כ נרשמה לחובתה ברירת משפט, שכן במצב דברים זה, יוכלו לקבל בחזרה את חומרי התעמולה רק לאחר תשלום ברירת המשפט."

בנוגע לאכיפה כנגד שילוט הנתלה על בתי עסק השיבה עוזרת מנכ"ל החברה: "בתי העסק מוגדרים כשטחים פרטיים. ככל שבעל העסק מתיר למועמדים לתלות שילוט בחירות ע"ג בית העסק שלו, אין ביכולתנו לאכוף זאת."

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"אכן נכון שאנחנו אוכפים עבירות הקשורות לתעמולת הבחירות, אך העברות אותן אנחנו אוכפים נוגעות לשטחים הציבוריים. כל תעמולת בחירות בשטחים ציבוריים נאכפת על ידנו. כל שנוגע לעסקים הנו בתחום רישוי עסקים ו/או אגף

שילוט... ראוי להזכיר שלא הופצו הוראות מנחות ע"י ועדת הבחירות או כל גוף אחר הן לסיעות והן לגורמי האכיפה למיניהם."

תגובת מנהל אגף שילוט:

"אני לא אוכף שלטי בחירות. אגף השילוט לא מבצע אכיפה, אלא רק שומה של שלטי עסקים."

תגובת מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים:

"אין לאגף רישוי עסקים שום סמכות לטפל בנושא שילוט עסקים. כל נושא שילוט לא חוקי הנו בטיפול אגף השילוט בלבד."

הביקורת מציינת כי מתשובות גורמי העירייה הנ"ל עולה כי אין גורם ברשות שאוכף את הוראות חוק הבחירות בכל הנוגע לשלטי בחירות על בתי עסקים.

תגובת היועצת המשפטית של העירייה:

"...מי שצריך לאכוף את נושאי שלטי הבחירות בבתי העסק הנה החברה העירונית לביטחון וסדר ציבורי אשר עוסקת בכל ימות השנה באכיפת החוקים בנושא שילוט ללא היתר ולרבות ב'תקופת הבחירות'. אגב בעניין זה שוחחנו עו"ד [סגנית היועצת המשפטית של העירייה] ואנוכי עם מר [מנכ"ל החברה לביטחון] והבאנו לידיעתו את דעתנו בעניין זה."

תגובת מנכ"ל החברה לביטחון:

"האכיפה בגין שילוט בעסקים ביום יום נעשית ע"י אגף השילוט ונניח שלא במסגרת בחירות מפרסם בעל עסק דמות פוליטית שלא בתקופת הבחירות הרי שיגבו ממנו אגרה שלא כן יאכפו נגדו את החוק ומי שעושה זאת זה אגף שילוט. אין זה נכון שאנחנו אוכפים ביתר ימות השנה כפי שמוצג ע"י עו"ד... אנחנו אוכפים פרסומים באמצעות הדבקות... עיקר הבעיה היא באי פרסום הוראות מנחות עוד בטרם תחילת תעמולת הבחירות... כל שקשור לשטחים הציבוריים נאכף על ידנו בצורה מיטבית ככל שאנחנו מגלים פרסום כזה או ככל שהוא מובא לידיעתנו."

ריכוז ממצאים ומסקנות

1. נוהל עבודה

נוהל עבודה עירוני בנושא לא עודכן מאז פברואר 1998 חרף השינויים שחלו בתחום. כמו כן, הנוהל הקיים אינו מתייחס לנושאים שונים, כגון אופן הטיפול בשלטים נתמכי קונסטרוקציה החייבים בהיתרי בנייה וממשקי העבודה הרצויים בין אגף שילוט לאגפים השונים בעירייה.

2. רישיון לשלט

- 2.1 לא נמצאו הנחיות ו/או תבחינים לשלטים שאינם נדרשים לאישור ועדת שילוט ושאינם מוזכרים בחוק העזר ו/או בנוהל העירוני.
- 2.2 אין בידי אגף שילוט מידע על אודות שלטים המחויבים באגרת שילוט ואשר הותקנו ללא רישיון.

3. הוראות חוק העזר

- 3.1 אגף שילוט אינו מקפיד לחייב באגרות שילוט בהתאם להוראות חוק העזר ו/או פוטר מתשלום שלטים מסוגים שאינם פטורים על-פי חוק העזר.
- 3.2 אגף שילוט אינו דורש הגשת בקשה בכתב לחידוש רישיון לשלט.

4. יישום החלטות ועדת שילוט

- 4.1 מנהל אגף שילוט אינו מנהל יומן מעקב אחר יישום החלטות ועדת שילוט.
- 4.2 הביקורת איתרה מקרה של שלט קיים שאף מחויב באגרת שילוט, אך הוועדה סירבה לאשרו. כמו כן, נמצא כי במקום הוצב שלט נוסף בגודל 40 מ"ר, שלגביו לא נתבקש אישור הוועדה, והוא אינו מחויב באגרת שילוט שנתית, בסך 10,332 ש"ח.

5. בדיקת שלטים

- 5.1 בבדיקת 28 בקשות שאישרה ועדת שילוט בשנים 2010-2012 נמצא כי מתוך 39 שלטים שאושרו בכפוף לקבלת היתר בנייה, 13 שלטים (33%) הוקמו ללא היתר בנייה, ואף לא הוגשו בגינם בקשות להיתר. חלק מהשלטים הנ"ל לא חויבו באגרת שילוט - סה"כ הפסד כספי שנתי של 30,800 ש"ח.
- 5.2 בבדיקת 35 שלטים אקראיים נמצא כי 13 שלטים (37%) לא חויבו באגרות שילוט, אחד חויב באופן שגוי ו-11 לא אושרו כלל בוועדת שילוט. סה"כ הפסד כספי שנתי של 30,449 ש"ח. כמו כן, לאף אחד מהשלטים הללו אין היתר בנייה, אף על פי שהם נסמכים על קונסטרוקציה. חלק מהשלטים נסמכים על קונסטרוקציה ומחויבים באגרת שילוט, אף על פי שלא אושרו על ידי ועדת שילוט ואין להם היתרי בנייה ו/או לא הוגשה בגינם בקשה לקבלת היתר בנייה. הדבר מעיד לכאורה על ליקויים בהעברת מידע בין יחידות העירייה השונות.

5.3 במדגם שילוט שערכה הביקורת במדרחוב רוטשילד, בסמוך למקום מושבו של אגף שילוט, אותרו 41 שלטים ברי-חיוב, שלא חויבו על ידי האגף - סה"כ הפסד כספי שנתי של כ-20,000 ש"ח. מנגד, נמצא כי עשרה שלטים מחויבים באגרת שילוט אף על פי שכבר אינם קיימים.

עוד נמצא כי קיים עומס שילוט במדרחוב רוטשילד, המראה אינו אסתטי, חלק מהשלטים ישנים ואינם רלוונטיים עוד לעסקים הפועלים במקום. כמו כן, אותרו שלטים לא חוקיים שהוצבו על הקרקע ו/או על גבי מתקנים ייעודים ("חמורים").

6. ממשקי עבודה עם יחידות אחרות בעירייה

ממשקי העבודה בין אגף שילוט לאגפים השונים בעירייה לוקים בחסר:

6.1 ממשק העבודה בין אגף שילוט למחלקת הפיקוח על הבנייה במינהל הנדסה - לא מועבר מידע בין האגף למינהל הנדסה בכל הנוגע לשלטים שהוצבו ללא היתר בנייה ו/או הגשת בקשה להיתר, לרבות לגבי שלטים שהוצבו בתחנות דלק. נוסף לסכנה הבטיחותית שבהתקנת שילוט ללא היתר, הדבר כרוך בהפסד כספי: אותרו שני עמודי פרסום בגובה 29 ו-20 מטרים שהוקמו ללא היתרי בנייה שלא חויבו בהיטל השבחה בסך כ-60,000 ש"ח.

6.2 ועדת שילוט דנה בבקשות להצבת שלטים מבלי לבדוק האם לעסק המבקש ניתן רישיון עסק. כמו כן, לא מועבר מידע בדבר עסקים חדשים בין אגף שילוט לאגף רישוי ופיקוח על עסקים.

6.3 אותרו עסקים המחויבים בארנונה שהשלטים הצמודים אליהם אינם מחויבים באגרת שילוט.

7. עבודת הפקחים

- 7.1 תפקיד הפקחים אינו רב-תכליתי כפי שתוכנן בעת השינוי הארגוני במינהל כספים.
- 7.2 מתחילת שנת 2010 טרם בוצעה רוטציה באזורי האחריות של הפקחים.
- 7.3 מבדיקת דוח פעילות יומי שמילאו פקחי שילוט באפריל-מאי 2013 נמצא ש-60% מהביקורות שערכו היו בנכסים למגורים כסיוע לפקחי שומה מגורים.
- 7.4 הפיקוח והבקרה אחר עבודת הפקחים לוקה בחסר. להלן דוגמאות מאפריל-מאי 2013:

- אחד הפקחים החליט ביוני 2013 להפסיק למלא "דוח פעילות יומי", המפרט את הביקורות שעשה בכל יום. הביקורות עליהן דיווח פקח זה באפריל-מאי 2013 היו ברובן (82%) עת שימש למעשה כנהג של פקח שומה מגורים. זאת, בניגוד ליתר הפקחים שערכו ביקורות בשטח באופן עצמאי.
- ב-25% מימי העבודה בהם נכחו הפקחים, הם לא דיווחו על יציאה לביקורות. זאת, אף על פי שעיקר עבודתם מתבססת על יציאה לביקורות בעסקים (שילוט) ו/או מגורים (ארנונה).
- דוח פעילות יומי ממולא בדיעבד והפקחים אינם מפרטים בו את כל מה שעשו באותו היום. זאת ועוד, בחלק מהמקרים בהם לפקחים היה צמוד רכב עירוני,

הם לא מילאו דוח פעילות יומי בגין אותם ימים. אחד הפקחים אף לא מילא דוח זה ב-40% מהימים שבהם דווח כנהג הרכב.

- מבדיקת דוחות איתורן לאפריל-מאי 2013 עולה כי בחלק מהימים בהם דווח אחד הפקחים כנהג הרכב, חנה הרכב בשעות העבודה סמוך לכתובת מגוריו. לדבריו, הוא עבד בביתו וכן שמדובר באזור בתחום אחריותו.

8. הפיקוח על שילוט בחירות

- הביקורת איתרה שלטי בחירות המוצבים במקומות האסורים על-פי חוק הבחירות, כגון: על גבי עצים ועל גגות בתי עסק. עוד נמצא כי שלטים הנסמכים על קונסטרוקציה הוצבו ללא היתרי בנייה, בניגוד לחוק.
- הוראות החוק בכל הנוגע לשלטי בחירות על בתי עסקים לא נאכפו.
- חוק העזר העירוני בנושא שילוט אינו עוסק בשילוט בחירות.

המלצות

- יש לעדכן את נוהל העבודה העירוני "ועדת שילוט - הצבת מודעות ושלטים בתחום העירייה" (מספר 0303-31) בהתאם לשינויים שחלו בתחום השילוט. יש לכלול בנוהל התייחסות לממשקי עבודה בין האגף לבין יחידות אחרות בעירייה (מינהל הנדסה, יחידת הפיקוח על הבנייה, אגף רישוי ופיקוח על עסקים, אגף שומה), אופן הטיפול בשלטים נתמכי קונסטרוקציה ואכיפת שילוט בחירות.
✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט לרענן את הנוהל ולעדכנו.
- יש ליצור תבחינים ברורים לסוגי שלטים החייבים באישור ועדת שילוט ולסוגי שלטים הפטורים מאישורה, ולעגנם בנוהל העבודה ו/או בחוק העזר.
✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט: "לגבי תבחינים קיימים - הנוהל יעודכן, יש לפעול עפ"י חוק העזר. יש לגבש פרשנות משפטית עם היועצים המשפטיים."
- על אגף שילוט ליצור מאגר מידע שיכלול מידע על כל השילוט בעיר, לרבות שלטים ללא רישיון.
✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט כי ההמלצה תבוצע ו"מנהל האגף יוסיף קוד למערכת".
- יש להקפיד על קבלת בקשה בכתב לחידוש רישיון שילוט, שבו המבקש מתחייב ומצהיר כי לא בוצע שינוי בשלט. במידה שיוחלט כי הדבר מסרב את העבודה ופוגע בשירות לתושב - יש לפעול לשינוי חוק העזר, בהתאם.
✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט לתקן את חוק העזר.

5. יש לקבל החלטה במינהל כספים ו/או בוועדת שילוט אלו סוגי שלטים יש לחייב באגרת שילוט ואלו סוגי שלטים יש לפטור מאגרה ולעגן את ההחלטות בנוהל העבודה ו/או בחוק העזר.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט כי ההמלצה תבוצע.

6. על מנהל אגף שילוט, בכובעו כמזכיר ועדת שילוט, לנהל יומן מעקב אחר החלטות הוועדה ולפקח אחר יישום הנחיותיה.

תגובת מנהל אגף שילוט:

"מקבל את המלצת הביקורת. ינוהל יומן מעקב אחר החלטות הוועדה."

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט כי ההמלצה תבוצע.

7. על פקחי האגף לפעול לאיתור שלטים שהוצבו ללא היתרי בנייה, ללא אישור ועדת שילוט, שלטים ישנים שאינם רלוונטיים ו/או שלטים שאינם מחויבים באגרת שילוט ולפעול כנגד הבעלים, לרבות גביית אגרת שילוט. לאור ריבוי השלטים שלא אותרו בידי פקחי אגף שילוט, מומלץ להגביר את הפעולות לאיתור שילוט חדש בעיר באמצעות בקרה הדוקה יותר על עבודתם של הפקחים. זאת, בין היתר, באמצעות אישור "דוח פעילות יומי" בידי מנהל האגף, בדיקה כי פקחים אינם מדווחים על עבודה משרדית מעבר למתוכנן, ביצוע ביקורות פתע לפקחים ובדיקה מדגמית של דוחות איתורן של רכב האגף. נוסף על כך, יש לשקול ביצוע סקר תקופתי כהשלמה לעבודת הפקחים.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט:

א. להכניס בנוהל פנימי - בקשה לשלט לא תידון בוועדת שילוט ללא היתר.

ב. מינהל כספים יבחן את דרך הפעולה האפקטיבית ביותר של גביית אגרות שילוט שתשקף אחוזי גבייה גבוהים יותר מהקיימים היום ועד לרמה נדרשת של 90%.

ג. מנהל האגף יבצע בקרה ופיקוח על עבודת הפקחים."

8. על הפקחים למלא "דוח פעילות יומי" מדי יום ובזמן אמת, גם בימים שהם שוהים במשרד, ולפרט את העבודה שבוצעה באותו יום.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט כי ההמלצה תבוצע.

9. יש לבצע רוטציה באזורי האחריות של הפקחים לפחות אחת לשנתיים.

10. מומלץ לפעול להפיכתם של כלל הפקחים במינהל כספים לרב-תכליתיים.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט כי ההמלצה תבוצע.

11. יש לעגן את נושא שילוט בחירות בחוק העזר ו/או בנוהל עבודה, על מנת להסדיר ולהבהיר את המותר והאסור בתקופת בחירות, לרבות גודל, צורה וחומר ממנו עשוי השלט, הגורם האחראי על אכיפת החוק והנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים הוחלט כי ההמלצה תבוצע "בהתאם להנחיות משרד הפנים".

